

KOMUNITNÝ PLÁN

sociálnych služieb

mesta Vranov nad Topľou

2018 – 2025

OBSAH

ÚVOD	5
1. ZÁKLADNÉ POJMY A DEFINÍCIE.....	6
1.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 – 2020	10
2. ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV	11
2.1 Demografia.....	11
2.2 Nezamestnanosť	16
3. ANALÝZA POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB	18
3.1 Prehľad poskytovaných sociálnych služieb.....	18
3.1.1 Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.....	18
3.1.2 Ďalšie sociálne služby a neziskové organizácie, občianske združenia v meste	22
3.1.3 Školy.....	26
4. UŽÍVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	27
4.1 Analýza užívateľov sociálnych služieb	27
4.2 Sociálno-právna ochrana a sociálna kuratela	29
4.3 Poberatelia dôchodkov	30
5. SWOT ANALÝZA.....	32
6. CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	34
7. Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb .	41
ZÁVER	43
ZDROJE	44
Prílohy	45

PRACOVNÁ SKUPINA

Mgr. Katarína Gáliková
Mgr. Mária Žolnová
Mgr. Gabriela Hodorová
Mgr. Gabriela Brandoburová
Ing. Ján Lapčák
JUDr. Lýdia Ondrušová
Ing. Peter Mihalka,
Ing. Štefan Topľanský
Angela Zubková
Marián Kostelník
Mgr. Ján Kuba

Schválený Mestským zastupiteľstvom vo Vranove n.T. dňa 28.6.2018 uznesením č.198/2018.

Predĺženie platnosti dokumentu schválené Mestským zastupiteľstvom vo Vranove nad Topľou dňa 25.4.2024 uznesením č. 107/2024.

Vydavateľ: Mesto Vranov nad Topľou,

Kontakt: Mestský úrad Vranov nad Topľou
Oddelenie organizačné a sociálnych služieb
Dr. C. Daxnera 87/1
Vranov nad Topľou
telefón: 057/442251 – 3
email: mesto@vranov.sk
web: www.vranov.sk

Sociálne služby pomáhajú ľuďom udržať si alebo znovu získať miesto v prirodzenom spoločenstve. Sú to činnosti určené na pomoc ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii, nevedia si zabezpečiť základné životné potreby, alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. V tejto oblasti má nezastupiteľnú úlohu aj samospráva. Úlohy, ktoré mestu v súvislosti s poskytovaním sociálnych služieb vyplývajú, sú vymedzené zákonom. Nepriaznivý demografický vývoj, dopady spoločenských zmien na rodiny a zamestnanosť prinášajú nárast požiadaviek na riešenie rôznych sociálnych problémov, pričom kladú stále väčšie požiadavky na sociálne služby.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov, pomocou ktorej je možné vytvárať sociálne služby tak aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivým občanov. Výsledkom tohto procesu je komunitný plán sociálnych služieb, ktorý Vám predkladáme.

Verím, že prostredníctvom tohto strategického dokumentu na roky 2018-2022, ktorý budeme aktualizovať sa vytvorí možnosť pre zriadenie resp. vytvorenie takých foriem a druhov sociálnych služieb, ktoré občania naozaj potrebujú, ktoré im chýbajú. Verím, že sa zlepší aj informovanosť a vzájomné pochopenie zúčastnených strán. Komunitný plán vnímame aj ako prostriedok na optimalizáciu výdavkov v sociálnej oblasti, ktoré ním každoročne narastajú. Zároveň predpokladám, že vytvorením a schválením tohto strategického dokumentu sa zvýšia aj možnosti získania prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Komunitný plán ako strategický dokument sa venuje v akom rozsahu a aké sociálne služby je potrebné rozšíriť, aké ľudské, materiálne a finančné zdroje máme, aké budeme musieť zabezpečiť.

Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí sa na procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb zúčastnili, pracovnej skupine, inštitúciám zo sociálnej oblasti v meste, poskytovateľom sociálnych služieb a tiež užívateľom sociálnych služieb. Poďakovanie patrí aj občanom, ktorí nám svojimi podnetmi, návrhmi a pripomienkami pomohli predložiť komunitný plán sociálnych služieb odrážajúci potreby všetkých občanov mesta.

Ing. Ján Ragan
primátor mesta

ÚVOD

Komunitný plán mesta Vranov nad Topľou na roky 2018 – 2025 je pre mesto zásadný dokument, potrebu jeho vypracovania si vyžiadala prenos kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb (zákon NR SR č.416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky a následné predpisy. Od 1.januára 2018 je účinná novela zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje metodiku a obsah komunitného plánu.

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je dokument mesta, ktorý pri vypracovaní vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb, zároveň sa v ňom zohľadňujú miestne špecifiká, potreby fyzických osôb odkázaných na sociálne služby v územnom obvode a určujú sa potreby rozvoja sociálnych služieb. Dôležitým východiskom pre aktualizáciu KPSS sú návrhy a názory poskytovateľov sociálnych a komunitných služieb, ako aj ďalších zainteresovaných subjektov pôsobiach v sociálnej sfére na území mesta Vranov nad Topľou. Komunikácia a diskusia o aktualizácii KPSS prebiehala na úrovni komisie bytovej a sociálnych služieb, za priamej a aktívnej účasti poskytovateľov sociálnych služieb. Aplikovali sme vyjadrenia verejnosti o potrebách v sociálnych komunitách.

Komunitný plán mesta je zároveň podkladom koncepcie rozvoja sociálnych služieb, ktorú vypracúva a schvaľuje vyšší územný celok v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a komunitných plánov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode.

Účastníci komunitného plánu:

- zriaďovateľ sociálnych zariadení
- poskytovatelia sociálnych služieb
- prijímatelia sociálnych služieb

1. ZÁKLADNÉ POJMY A DEFINÍCIE

Komunita (spoločenstvo, pospolitosť, obec)

Je tvorená ľuďmi, ktorí žijú na jednom mieste, majú medzi sebou rôzne sociálne väzby a sú viazaní nielen k sebe navzájom, ale aj k miestu, kde žijú. Komunita je sociálny útvar, charakterizovaný vonkajšími a vnútornými znakmi na dvoch úrovniach:

- sociálne väzby medzi členmi v rámci vlastnej komunity
- sociálne väzby a špecifické postavenie komunity v rámci širšieho sociálneho prostredia obce, mestskej časti, mesta

Komunita má svoju atmosféru, svoje spôsoby komunikácie, svoju hranicu, ktorá môže byť viac či menej priepustná voči okoliu.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov, ktorým sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Na účel vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Obec ako komunita

Základnou komunitou pre potreby tejto práce je obec. Obecná komunita združuje ľudí a ich inštitúcie, ktorí/ktoré majú na jej území trvalý alebo obvyklý pobyt (sú jej obyvateľmi), alebo sídlo. Obec je samostatný územný a správny celok Slovenskej republiky. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Komunita obce je definovaná formálnymi znakmi: trvalý pobyt v správnej jednotke a bývanie na definovanom území. Obecná komunita sa vyznačuje aj určitými sociálnymi a psychickými väzbami, ktoré vznikajú na základe spoločného bývania v území, ale aj na základe vnútornej štruktúry obyvateľstva danej rodinnými vzťahmi, národnostnou príslušnosťou, náboženským vierovyznaním či etnickým pôvodom. Tieto určujú vnútornú integritu a kohéziu obyvateľov obce.

Vylúčená komunita / Sociálne vylúčená komunita

Špecifickým typom komunity je vylúčená komunita. Pre potreby tejto práce pod vylúčenou komunitou rozumieme časť/ skupinu obyvateľov obce, ktorí sa určitými prejavmi/ znakmi svojho života významne líšia od ostatných obyvateľov. Vylúčená komunita je charakteristická kombináciou viacerých znakov. Takými diferencujúcimi znakmi môžu byť príjmová chudoba rodín, extrémne vysoká

nezamestnanosť členov vylúčenej komunity, nízka až žiadna vzdelanostná úroveň, nízka úroveň bývania, nezdravý (seba poškodzujúci) spôsob života, nedostatočná starostlivosť o zdravie, absencia verejnej infraštruktúry, ktorá spôsobuje izoláciu sídla vylúčenej komunity a nedostatkom kontaktov s ostatnými skupinami obyvateľov obce a spoločnosti. Dôležitým poznávacím znakom vylúčenej komunity je rozdielne hodnotenie tohto stavu jej členmi a ostatnými obyvateľmi obce. Členovia vylúčenej komunity zväčša vnímajú svoje vylúčenie ako diskrimináciu zo strany spoločnosti, resp. zvyšnej časti obecnej komunity. Zvyšná časť obecnej komunity vníma vylúčenie komunity ako dobrovoľné odlíšenie sa jej členov od štandardných vzorcov správania, ako dôsledok neochoty prijať ich.

Komunitné plánovanie

Je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, zdrojov a hľadanie úspešného riešenia v oblasti sociálnych služieb. Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňovanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri :

- objednávateľia služieb
- poskytovatelia služieb
- príjemcovia služieb (klienti)

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu.

Hlavným zámerom realizácie KPSS je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v meste, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity mesta.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta,
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej kolízii ohrozených jednotlivcov a skupín
- vrátiť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Princípy komunitného plánovania

- potrebám a cieľom všetkých účastníkov musí byť venovaný rovnaký priestor,
- rôzne formy oslovenia a zapojenia verejnosti tak, aby nikto nebol diskriminovaný a vylučovaný,
- spolupráca s podnikateľskými subjektmi, ktoré sa angažujú v sociálnej oblasti, pomoc dobrovoľníkov, svojpomocné skupiny, pomoc rodiny, susedská výpomoc a pod.,
- rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti,
- proces komunitného plánovania je založený na vyhľadávaní, zapájaní a diskusii rôznych ľudí, čo zabezpečuje, že navrhovaný systém sociálnych služieb je jedinečný, neopakovateľný a zodpovedá miestnym potrebám a podmienkam,
- dobre fungujúca spolupráca medzi všetkými účastníkmi komunitného plánu prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb,

- výsledkom komunitného plánu je vždy kompromisné riešenie medzi tým čo chceme a tým čo máme k dispozícii.

Základnú právnu normu v oblasti sociálnych služieb predstavuje Zákon č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o sociálnych službách), podľa ktorého obec schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.

Zákon o sociálnych službách stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad ich poskytovaním. Tento zákon upravuje aj podmienky poskytovania sociálnych služieb. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- pretože nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že daná osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačnej reprodukovanej chudoby.

Zákon o sociálnych službách v § 12 rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Sociálne služby podľa druhu sú rozdelené na:

- a) sociálne služby krízovej intervencie,
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií,
- e) podporné služby.

Sociálne služby je možné účelne a vhodne spájať. Sociálne služby sa poskytujú ambulantnou formou, terénou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

V § 80 zákon o sociálnych službách taxatívne upravuje pôsobnosti obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej,

poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať a zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb, zriaďovať a zakladať zariadenia.

Obec je správnym orgánom v konaniach:

- vyhotovuje posudok o odkázanosti, zmene odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- upravuje povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie: sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby a pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
- poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnych služieb. Okrem uvedeného zároveň poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti na pomoc inej osoby a finančný príspevok na prevádzku, ukladá a kontroluje opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, kontroluje účelnosť využitia finančných príspevkov, vedie evidenciu posudkov a rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby a prijímateľov sociálnych služieb, vyhľadáva odkázané fyzické osoby, poskytuje štatistické údaje a uhrádza náklady za zdravotné výkony, ktoré je potrebné vykonať v procese posudzovania osoby o odkázanosti.

V ustanoveniach § 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní. Podľa § 82 obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

Podľa § 83 obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Obec a sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

V sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele má nezastupiteľné miesto samospráva so svojimi originálnymi kompetenciami, ktoré sú zamerané na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa.

V oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) obec vychádza zo zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej

kuratele v platnom znení. Dôvodom, pre ktorý do komunitného plánu sociálnych služieb zahrňame aj SPODaSK je ten, že oba systémy sa stále viac prelínajú, čo súvisí s posilnením nástrojov prevencie a sanácie rodiny, ako aj s nevyhnutnosťou rozširovania služieb na podporu rodiny s deťmi.

Pri spracovaní KPSS je potrebné vychádzať aj z ďalších zákonov, ktoré definujú niektoré úlohy a zodpovednosti pre samosprávy v oblasti sociálnych služieb a starostlivosti o občanov:

- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ďalšie súvisiace právne predpisy.

Do komunitného plánu sociálnych služieb sú nevyhnutne prenášané aj myšlienky a zásady z rôznych dohovorov, národných programov a strategických rámcov ako je Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020, Dohovor o právach dieťaťa, Deklarácia práv dieťaťa, Národný akčný plán pre deti na roky 2013 – 2017, Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030, Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019 a pod.

1.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 – 2020

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanov, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj služieb na komunitnej úrovni, vrátenie potreby modernizácie sociálnych služieb. Hlavným poslaním sociálnych služieb je začleňovanie ľudí do spoločností, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni. Reflektujú na aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým na nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom prostredí občanov, potrebu udržateľnosti financovania a sociálnych služieb a rozvoja kvality, a to:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

2. ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV

2.1 Demografia

Pri základných demografických ukazovateľoch sme použili väčšinu údajov už zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011, ďalej z evidencie mesta Vranov nad Topľou, resp. iných inštitúcií.

Mesto Vranov n. T. malo k 31.10.2013 22 797 obyvateľov, oproti roku 2001 došlo k miernemu zníženiu, napriek tomu že dlhodobjší časový horizont vykazoval postupné mierne znižovanie.

Počet obyvateľov mesta, okresu Vranov n. T., Prešovského, kraja a SR

Rok	SR	kraj	okres	mesto
2001	5 379 455	789 968	76 504	22 985
2005	5 389 180	798 596	77 931	23 088
2007	5 400 998	801 939	78 488	23 020
2009	5 424 925	807 011	79 009	23 136
2011	5 397 036	814 527	79 702	23 250
2013	-	-	-	22 797

Zdroj: SODB 2011, MsÚ Vranov n. T.

Počet obyvateľov mesta, okresu Vranov n. T. a Prešovského kraja podľa pohlavia

	kraj	okres	mesto	
Rok	2011	2011	2011	2013
Muži	401 686	39 389	11 461	11 181
Ženy	412 841	40 313	11 789	11 616
Spolu	814 527	79 702	23 250	22 797

Zdroj: SODB 2011, MsÚ Vranov n. T.

Vyšší podiel žien na počte obyvateľov je spoločným javom pre mesto, kraj aj okres, v percentuálnom vyjadrení je to 50,68 % žien z celkového počtu obyvateľov kraja, 50,60 % z počtu obyvateľov okresu Vranov nad Topľou a 50,95 % počtu obyvateľov mesta. To znamená, že štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia je v porovnaní kraja, okresu a mesta takmer identická (v percentuálnom vyjadrení).

Štruktúra obyvateľov mesta, okresu Vranov n. T. a Prešovského kraja v rokoch 2001 a 2011 v % podľa veku

	2001			2011		
	predproduktívny	produktívny	poproduktívny	predproduktívny	produktívny	poproduktívny
PSK	22,8	66,69	10,1	18,4	70,6	11
okres	23,6	60,2	16,2	19,6	69,6	10,8
mesto	23,3	64,2	12,5	16,5	74	9,5

Zdroj: SODB

Z tabuľky môžeme určiť, že podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku postupne klesá a podiel obyvateľstva v produktívnom a poproduktívnom veku stúpa na úrovni kraja, okresu aj mesta.

Veková štruktúra obyvateľov mesta Vranov nad Topľou v r. 2011

Vek	muži	%	ženy	%	spolu	%
0-4	640	5,6	607	5,2	1247	5,4
5-9	655	5,7	587	5	1242	5,3
10-14	693	6,1	660	5,6	1353	5,8
15-19	882	7,7	836	7,1	1718	7,4
20-24	1017	8,9	960	8,1	1977	8,5
25-29	1153	10,1	1030	8,7	2183	9,4
30-34	1038	9,1	967	8,2	2005	8,6
35-39	893	7,8	877	7,4	1770	7,6
40-44	751	6,6	767	6,5	1518	6,5
45-49	829	7,2	856	7,3	1685	7,2
50-54	798	7	858	7,3	1656	7,1
55-59	742	6,5	847	7,2	1589	6,8
60-64	549	4,8	573	4,9	1122	4,8
65-69	294	2,6	416	3,5	710	3,1
70-74	237	2,1	342	2,9	579	2,5
75-79	133	1,2	297	2,5	430	1,8
80-84	93	0,8	195	1,7	288	1,2
85-89	49	0,4	91	0,8	140	1
90-94	10	0,1	18	0,2	28	0,1
95-100	3	0,03	3	0,03	6	0,03
100+	1	0,01	0	0	1	0
nezistený	1	0,01	2	0,02	3	0,01
spolu	11 461	100	11 789	100	23 250	100

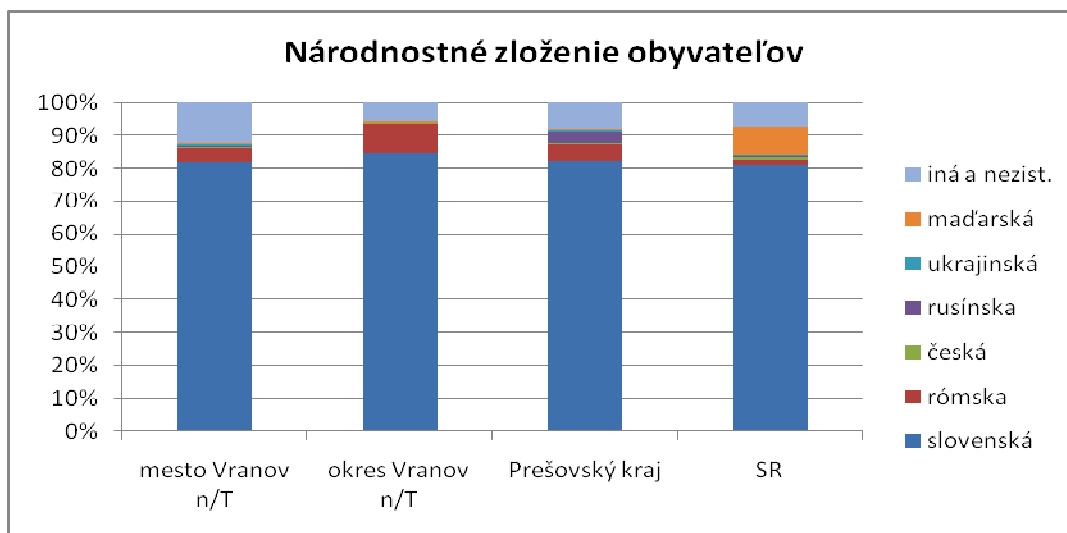
Zdroj: SODB

Údaje v tabuľke poukazujú na fakt, že najsilnejšími, teda najpočetnejšími vekovými ročníkmi u mužov a žien boli v roku 2011 vekové skupiny v rozpätí 25 – 29 rokov, 30 – 34 rokov a 20 – 24 rokov.

Národnostné zloženie obyvateľov mesta, okresu, kraja a SR

	mesto Vranov n/T		okres Vranov n/T		Prešovský kraj		SR	
Národnosť	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%
slovenská	19 045	81,9	67 142	84,24	668 300	82	4 352 775	80,1
rómska	963	4,1	7 202	9	43 097	5,3	105 738	2
česká	84	0,4	191	0,2	2 610	0,3	30 367	0,6
rusínska	143	0,6	244	0,3	28 835	3,5	33 482	0,6
ukrajinská	45	0,2	82	0,1	3 714	0,5	7 430	0,1
maďarská	24	0,1	43	0,05	646	0,1	458 467	8,5
iná a nezist.	2 946	12,7	4 793	6	67 325	8,3	408 777	7,5
SPOLU	23 250	100	79 702	100	814 527	100	5 397 036	100

Zdroj: SODB 2011

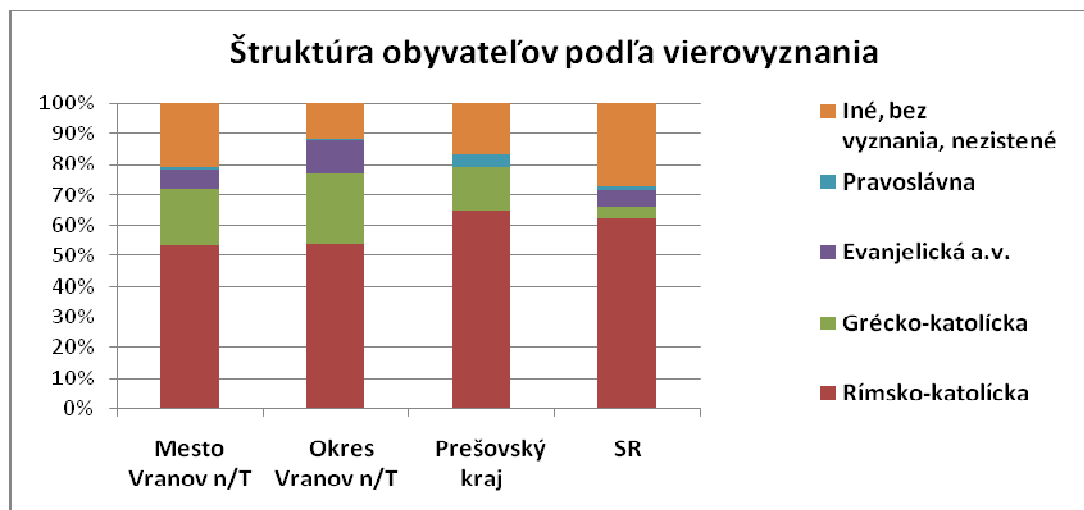

Mesto, okres a kraj sú vo vzťahu k národnostnému zloženiu územnými útvarmi homogénnymi, s vyše 80 % obyvateľov slovenskej národnosti. Druhou najpočetnejšou národnosťou na úrovni kraja, okresu a mesta je rómska (v SR maďarská), tento údaj však nemá úplnú vypovedaciu schopnosť, keďže veľa Rómov si rómsku národnosť neuviedlo. Dá sa predpokladať vyše 10 % podiel rómskej národnosti.

Štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania

	Mesto Vranov n/T		Okres Vranov n/T		Prešovský kraj		SR	
Cirkev	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%
Rímsko-katolícka	12 436	53,5	42 960	53,9	500 619	61,5	3 347 277	62
Grécko-katolícka	4 265	18,3	18 077	22,6	114 799	14,1	206 871	3,1
Evanjelická a. v.	1 525	6,6	8 796	11,1	36 989	4,5	316 250	5,9
Pravoslávna	134	0,6	279	0,4	29 531	3,6	49 133	0,9
Iné, bez vyznania, nezistené	4 890	21	9 590	12	132 589	16,2	1 477 505	27,1
Spolu	23 250	100	79 702	100	814 527	100	5 397 036	100

Zdroj: SODB 2011

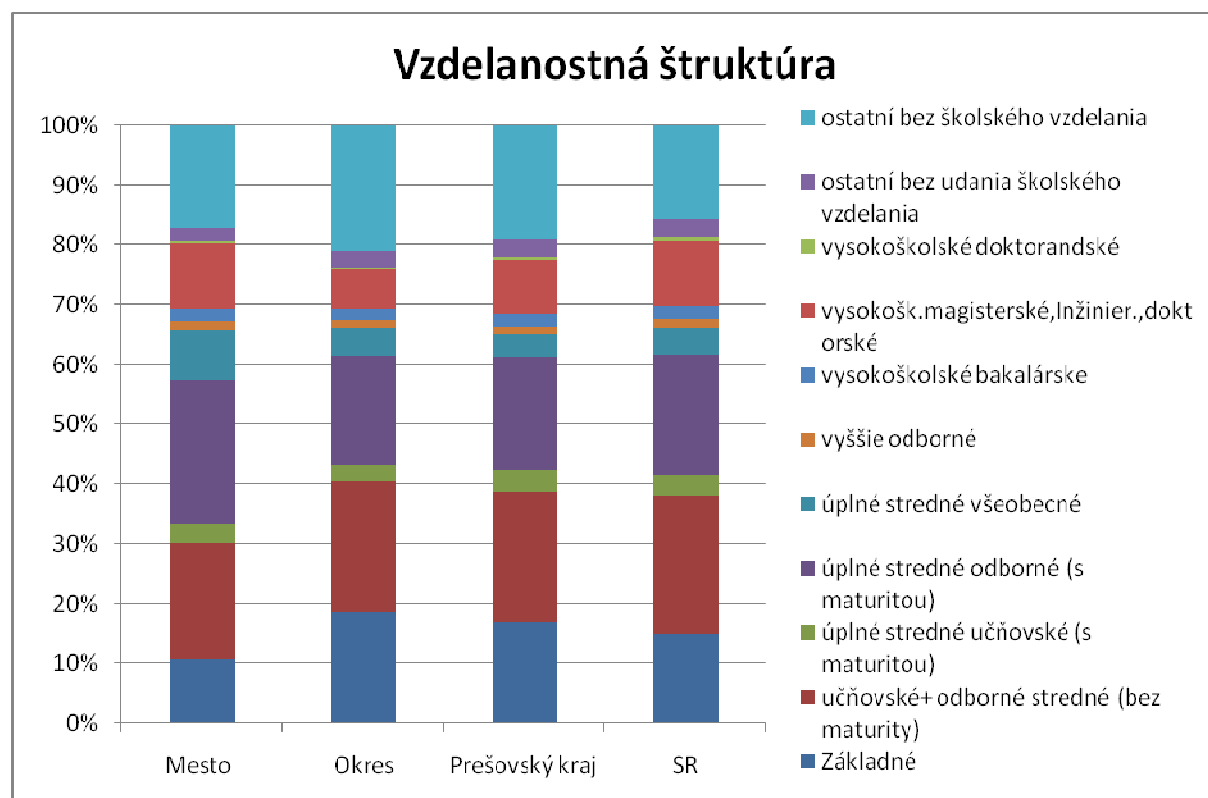

V náboženskej štruktúre je v porovnaní najvýraznejší rozdiel medzi zastúpením gréckokatolíkov v meste (18,3%) a okrese (22,6 %) oproti ich zastúpeniu v celoslovenskom meradle (3,1 %). Najpočetnejšie je v meste zastúpená cirkev rímsko – katolícka (53,5 %).

Vzdelanostná štruktúra

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Mesto		Okres		Prešovský kraj		SR	
	Rok 2011		Rok 2011		Rok 2011		Rok 2011	
	spolu	%	spolu	%	spolu	%	spolu	%
Základné	2 503	10,8	14 900	18,7	138 429	17	808 490	15
učňovské+ odborné stredné (bez maturity)	4 526	19,5	17 274	21,7	177 455	21,8	1244038	23,1
úplné stredné učňovské (s maturitou)	716	3,1	2 338	2,9	28 949	3,6	191 208	3,5
úplné stredné odborné (s maturitou)	5 604	24,1	14 472	18,16	153 200	18,8	1089751	20,2
úplné stredné všeobecné	1 915	8,2	3 752	4,7	32 573	4	235 014	4,4
vyššie odborné	367	1,6	1 001	1,3	9 455	1,2	80 616	1,5
vysokoškolské bakalárske	524	2,3	1 501	1,9	18 828	2,3	122 782	2,3
vysokoškolské, magisterské, inžinierske , doktorské	2 512	10,8	5 312	6,7	72 883	8,9	584 544	10,8
vysokoškolské doktorandské	107	0,5	248	0,3	3 598	0,4	40 642	0,8
ostatní bez udania školského vzdelania	504	2,2	2 126	2,7	24 540	3	153 630	2,8
ostatní bez školského vzdelania	3 972	17,1	16 778	21,1	154 617	19	846 321	15,7
Úhrn	23 250	100	79 702	100	814 527	100	5397036	100

Zdroj: SODB 2011

Porovnaním vzdelanostnej štruktúry zistíme, že na úrovni mesta, okresu, kraja a republiky je najpočetnejšou kategóriou skupina s učňovským a stredným vzdelaním bez maturity, nasleduje skupina s úplným stredným odborným s maturitou a treťou najpočetnejšou je skupina so základným vzdelaním.

Údaje o domovom a bytovom fonde okresu a mesta Vranov nad Topľou

Mesto	Domy spolu	Trvale obývané domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvale obývané byty		Neobývané byty
		spolu	z toho rodinné			spolu	z toho	
							v RD	
okres	15 535	13 856	13 856	1632	21 436	19 481	-	1 839
mesto	2663	2401	2020	262	6700	6700	2 020	-

Zdroj: MsÚ Vranov n. T.

Z údajov o domovom a bytovom fonde v meste Vranov nad Topľou vieme identifikovať, že väčšina trvale obývaných bytov v meste sa nachádza v bytových domoch (cca $\frac{3}{4}$), čo je však vzhľadom na postavenie Vranova n. T. ako mestskej aglomerácie, logické.

Základné demografické údaje – mesto Vranov nad Topľou

Ukazovateľ	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvateľov	22859	22797	22589	22429	22329	22247
z toho ženy	11221	11616	11544	11481	11452	11405
Sobáše	207	160	170	218	211	211
Rozvody	71	70	95	76	79	48
Narodení	225	235	243	209	218	215
Zomrelí	166	168	166	191	182	166
Priťahovaní	180	184	205	239	234	163
Vystaňovaní	333	406	449	421	269	337

Zdroj: MsÚ Vranov n. T.

Počet rozvodov v meste za posledné roky prudko stúpol, počet narodení naopak klesol, rovnako aj počet priťahovaných. Ostatné sledované ukazovatele výrazné zmeny neevidujú.

Veková štruktúra podľa skupín – mesto Vranov n. T.

Ukazovateľ	2013	2014	2015	2016	2017
Predproduktívny vek 0-14	3765	3727	3657	3682	3522
Produktívny vek 15-59M/55Ž	15878	15516	15240	14882	14706
Poproduktívny vek 60M/55Ž	3154	3346	3532	3765	4019
Priemerný vek	37,17	37,58	37,97	38,35	35,77

Zdroj: MsÚ Vranov n. T.

Na základe porovnania viacročných údajov je zrejmé, že dlhodobým trendom je znižovanie počtu obyvateľov v predproduktívnom veku na úkor zvyšovania počtu v produktívnom a poproduktívnom veku, teda aj vzrastu hodnoty indexu starnutia, čo v konečnom dôsledku svedčí o postupnom starnutí populácie v meste Vranov nad Topľou.

2.2 Nezamestnanosť

(Zdroj: ÚPSVaR Vranov n. T.)

Okres Vranov nad Topľou už dlhodobo patrí v rámci Slovenska k okresom s najvyššou mierou nezamestnanosti. ÚPSVaR dlhodobo nevedie evidenciu o EN a miere nezamestnanosti na úrovni jednotlivých obcí v okrese Vranov nad Topľou.

Nasledovná tabuľka udáva prehľad o základných sledovaných ukazovateľoch týkajúcich sa uchádzačov o zamestnanie na úrovni okresu, mesta a Slovenska, podľa podkladov poskytnutých ÚPSVaR vo Vranove nad Topľou.

Porovnanie vývoja miery nezamestnanosti

Územie	Obdobie	Počet UoZ	z toho			veková štruktúra			vzdelanostná štruktúra UoZ									Disponibilný počet UoZ	Miera evidovanej nezamestnanosti	
			muži	ženy	Zdravotne post. osoby	Menej ako 25 rokov	25 – 54 rokov	55 a viac rokov	Bez vzdelania	Zákl. vzdelania	Vyučení	SOU bez mat.	SOU, UŠ s mat.	Gymnázium	SOŠ s maturitou	VŠ vzd. I. stupňa	VŠ vzd. II. stupňa			VŠ vzd. III. stupňa
Okres Vranov n.T.	k 31.12.2013	9908	5254	4654	396	2105	6859	944	1435	2852	174	2837	1899	196	9	95	408	3	8930	23,5%
	k 31.12.2014	9636	5129	4507	421	1924	6722	990	1426	2844	936	1959	1760	183	4	94	426	5	8207	21,25%
	k 31.12.2015	8847	4526	4321	395	1675	6223	949	1314	2706	714	1767	1639	158	3	106	433	7	6862	17,80%
	k 31.12.2016	8264	4145	4119	314	1443	5849	972	989	2733	60	2289	1510	158	9	105	405	6	6881	17,80%
	k 31.12.2017	6272	3017	3255	239	1099	4400	773	815	2348	50	1592	996	109	9	83	267	3	5302	13,61%
Prešovský kraj	k 31.12.2013	83574	45378	38196	3035	16836	58054	8684	8401	22134	2092	22934	19823	2072	64	998	4976	80	75391	19,35%
	k 31.12.2014	78527	42139	36388	3211	15620	54177	8730	7926	21056	3049	20010	18517	1973	98	1139	4671	88	69330	17,45%
	k 31.12.2015	72881	38253	34626	3014	13279	50983	8619	7474	19894	2311	18586	16913	1821	115	1083	4580	104	61526	15,50%
	k 31.12.2016	64496	33254	31242	2617	7352	45222	8172	6400	18772	562	17162	14394	1601	135	1045	4327	98	55432	13,91%
	k 31.12.2017	46501	22750	23751	1801	72629	32570	6579	5238	15022	481	11354	9237	1106	108	713	3164	78	38882	9,68%
Slovenská republika	k 31.12.2013	398876	206248	192628	12223	65469	275669	50578	18871	93766	8840	123096	104671	13784	816	5561	28795	676	364225	13,50%
	k 31.12.2014	373754	190048	183706	13078	51982	258497	49787	18270	88880	9228	111971	96026	13243	1928	6028	27414	766	331733	12,29%
	k 31.12.2015	334379	165759	168620	12001	38983	234225	48172	17138	80977	7162	97440	84670	12046	1540	5816	26462	821	286825	10,63%
	k 31.12.2016	276131	133589	142542	9719	25355	194075	43073	14723	69014	1511	80134	68769	10391	1376	5197	24211	805	237977	8,76%
	k 31.12.2017	195583	90358	105225	6626		136832	33396	12306	52428	1209	52783	45955	7104	892	3735	18529	642	161915	5,94%

3. ANALÝZA POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB

3.1 Prehľad poskytovaných sociálnych služieb

Jednou z foriem riešenia hmotnej alebo sociálnej núdze občanov je poskytovanie sociálnych služieb. Sociálne služby sú špecializované činnosti a riešenie otázok sociálnej pomoci má významné miesto pri zabezpečovaní životných podmienok všetkých občanov, mladých, starších, ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc. Najrozšírenejšou sociálnou službou na úrovni mesta je opatrovateľská služba, ktorá sa poskytuje v domácnostiach občanov.

Sociálne služby v meste poskytuje sieť účelových zariadení sociálnych služieb zriadených jednotlivými zriaďovateľmi, ktorí sa tým stávajú poskytovateľmi sociálnych služieb. Starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb možno poskytovať občanovi, ktorému nemožno poskytnúť inú sociálnu pomoc podľa zákona alebo ak poskytnutie inej sociálnej služby podľa tohto zákona dostatočne nerieši hmotnú núdzu alebo sociálnu núdzu tohto občana.

3.1.1 Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Zariadenie pre seniorov, Sídliisko 1. mája 73 vo Vranove n. T.

V tomto zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov. Zariadenie má v súčasnosti kapacitu 115 klientov a je plne obsadené. Zriaďovateľská právomoc prešla zo štátu na mesto Vranov nad Topľou od 1.7.2002.

Zariadenie pre seniorov poskytuje spolu so SČK ÚzS aj ďalšiu službu seniorom, ktorou je stravovanie vo vlastnej jedálni.

Centrum sociálnych služieb, Toplianska 1040 Vranov nad Topľou

Útulok

Klientmi útulku sú občania po výkone trestu odňatia slobody, po odchode z detského domova, po skončení ústavnej starostlivosti, obeť domáceho násillia, ľudia závislí - alkohol, drogy, automaty. Všetky tieto faktory často vedú k bezdomovectvu, je to typický problém väčších miest postupne sa presúvajúc aj do miest menších.

Na elimináciu tohto problému mesto zriadilo túto sociálnu službu, v ktorej klienti majú poskytované sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv, majú utvorené podmienky na prípravu stravy, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, upratovanie, pranie, žehlenie a na záujmovú činnosť. Kapacita útulku 8 lôžok. V rámci malých obecných služieb klientom sa zabezpečuje rozvoj pracovných zručností.

Komunitné centrum

Poslaním komunitného centra je poskytovanie komplexných sociálnych a komunitných služieb a ich prostredníctvom prispievať k sociálnej integrácii sociálne vylúčených osôb a to ako na lokálnej tak aj na individuálnej úrovni. Sociálnou integráciou alebo sociálnym začlenením rozumieme sprístupnenie príležitostí a možností, ktoré sociálne vylúčeným jednotlivcom, rodinám a skupinám pomôžu sa zapojiť do sociálneho a kultúrneho života v lokalite. V rámci komunitného centra sa hľadajú také formy a programy, ktoré prispievajú a napomáhajú k vyriešeniu zistených sociálnych problémov. Súborom komplexných sociálnych a komunitných služieb prispievať predovšetkým k integrácii marginalizovaných rómskych komunít a ich interakcii s ostatným obyvateľstvom danej lokality.

Prostredníctvom vzdelávacích a voľnočasových aktivít, ktoré sú poskytované ambulantnou a terénnou formou sú klienti komunitného centra systematicky vedení k utváraniu svojpomocných skupín. Uplatnením svojpomocných skupín majú klienti možnosť prispieť k zmene svojej životnej situácie ale zároveň prispievať k zmene riešenia problémov v rámci celej komunity. Komunitné centrum je zamerané na prevenciu, intervenciu a motiváciu.

Domáca opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II, je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Sociálna služba sa poskytuje v domácnosti opatrovaného a v Dome s opatrovateľskou službou na Ulici Duklianskych hrdinov 1212, ktorý je domom osobitného určenia, ktorý svojím usporiadaním, umiestnením, vybavením je určený na bývanie pre starých občanov, občanov zdravotne ťažko postihnutých odkázaných na opatrovateľskú službu, výlučne pre obyvateľov mesta Vranov nad Topľou.

Opatrovateľská služba je zabezpečovaná prostredníctvom profesionálnych opatrovateľiek. K 31.12.2017 mesto Vranov nad Topľou zamestnávalo 28 opatrovateľiek, ktoré sa denne starali o opatrovaných občanov. Z hľadiska starnutia populácie sa tieto počty postupne zvyšujú, čo vyplýva aj z nasledujúcej tabuľky.

Poskytovanie domácej opatrovateľskej služby

Rok	Počet opatrovaných FO	z toho		Priemerný počet opatrovateľiek	Počet opatrovateľiek k 31.12.
		muži	ženy		
2013	60	17	43	27	25
2014	57	14	43	25	23
2015	62	17	45	18,70	18,70
2016	68	18	50	25,60	26,60
2017	74	19	55	24,70	28

Denné centrá

Základnou činnosťou denných centier je záujmová činnosť a sociálne poradenstvo. Denné centrá okrem osôb v dôchodkovom veku môže navštevovať aj osoba s nepriaznivým zdravotným stavom, alebo osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, rodičia s dieťaťom, alebo starí rodičia s vnukom či vnučkou. Slúžia na organizovanie voľno časových aktivít a vytvárajú podmienky na záujmovú činnosť. V denných centrách sa stretávajú skupiny viacerých profesií, ktoré sa dobre spolu cítia a hlavne ich to vytrhne z domáceho stereotypu.

Terénna sociálna služba

Terénna sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Jej činnosť je zameraná na vyhľadávanie takýchto osôb, na vykonávanie preventívnej aktivity, poskytovania sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie či pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov týchto osôb. Mesto Vranov nad Topľou realizuje projekt terénnej sociálnej práce v rámci svojho územia, financovaný FSR z prostriedkov ESF.

Terénnu sociálnu prácu zabezpečujú 3 terénni sociálni pracovníci a 3 asistenti. Cieľovými skupinami sú marginalizované rómske komunity (MRK) a ostatné sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Je to sociálna služba, ktorá je pre fyzickú osobu v nepriaznivej situácii ľahko dostupná vzhľadom na miesto, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava a uľahčuje fyzickej osobe kontakt so sociálnym prostredím, prístup k sociálnym službám ale aj podporu a pomoc začleniť sa do spoločnosti.

Občianske hliadky

Hlavným cieľom projektu je zlepšiť kvalitu života rómskej a nerómskej komunity prostredníctvom aktívneho zapojenia Rómov do miestnej občianskej poriadkovej služby a zároveň zlepšenie sociálnej inklúzie marginalizovaných rómskych komunít a ich zapojenie do verejného života ich vlastným podielom. Členovia občianskej hliadky pri výkone svojej činnosti úzko spolupracujú najmä s mestskou políciou vo Vranove nad Topľou. Rovnako spolupracujú aj s terénnymi sociálnymi pracovníkmi v meste a s komunitnými centrami na jeho území.

Ťažiskom ich činnosti je najmä prevencia, ale v prípade potreby aj operatívne zásahy pri riešení drobných prečinov a deliktov hlavne majetkového charakteru, resp. pri ohrození zdravia spoluobčanov alebo občianskeho spolunažívania. V prípade zistenia porušenia zákona ohlasujú túto skutočnosť mestskej alebo štátnej polícii. Máme 4 občianske hliadky, ktoré pracujú v dvojiciach a hliadkujú v rannej, poobedňajšej a večernej službe. Okrem vyššie uvedených činností dohliadajú aj na čistotu a poriadok na verejných priestranstvách.

Inštitút osobitného príjemcu

Mestský úrad Vranov nad Topľou je osobitným príjemcom dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávkam v hmotnej núdzi, nakoľko niektorí občania sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii a uvedenú dávku nevyužívajú na účely, na ktorý sa poskytuje t.j. nehradia z nej výdavky na zabezpečenie základných životných podmienok (výživa, oblečenie, bývanie a ostatné osobné potreby) pre svoju rodinu. ÚPSVaR Vranov nad Topľou mesačne zasiela na účet mesta pre týchto občanov dávky v hmotnej núdzi a príspevky k hmotnej núdzi, mestský úrad vykoná zrážku poplatkov spojených s užívaním bytov, nedoplatkov, ktoré má daná osoba voči mestu. Zvyšok dávky vyplatí v hotovosti po častiach.

Inštitút osobitného príjemcu mesto Vranov nad Topľou plní aj v prípade prídavkov na deti. Ak na základe písomnej informácie o školskej dochádzke

poskytovanej školou vyplynie, že dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky (viac ako 15 neospravedlnených hodín mesačne), osobitným príjemcom sa v zmysle zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov stáva obec, kde má nezaopatrené dieťa trvalý pobyt.

Mesto plní funkciu osobitného príjemcu rovnako aj v prípadoch, keď sa rodina nedokáže postarať o maloleté deti a zabezpečiť im základné životné potreby. Prídavky na deti sú vyplácané vo forme sociálnych kupónov v hodnote výšky prídavkov na deti pre ich poberateľov. Za sociálne kupóny je možné zrealizovať nákup základných potravín, ošatenia a školských potrieb v predajniach ako je napr. Tesco, Jednota, Agro-milk.

Výkon osobitného príjemcu

Činnosť osobitného príjemcu je vykonávaná pri výplate nasledujúcich príjmov:

- dávky v hmotnej núdzi podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov,
- rodičovského príspevku podľa zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov,
- prídavku na dieťa podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa v znení neskorších predpisov.

Úlohou osobitného príjemcu je zabezpečenie použitia pomoci v hmotnej núdzi a rodičovského príspevku v prospech členov domácnosti a na účel, na ktorý je určená podľa uvedených zákonov.

Prehľad počtu rodín, v ktorých bol zabezpečovaný výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi a rodičovského príspevku

Rok	Priemerný počet rodín mesačne
2013	68
2017	72
2015	63
2016	67
2017	62

Činnosť osobitného príjemcu prídavku na dieťa je vykonávaná z nasledujúcich dôvodov podľa § 12a Zákona 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa:

- oprávnená osoba nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky (záškoláctvo),
- oprávnená osoba nevyužíva prídavok a príplatok k prídavku na účel určený týmto zákonom (neplnenie účelu použitia prídavku),
- nezaopatrené dieťa, na ktoré sa oprávnenej osobe vypláca prídavok a príplatok k prídavku, spáchalo priestupok (spáchanie priestupku),
- nezaopatrenému dieťaťu alebo rodičovi nezaopatreného dieťaťa bolo uložené výchovné opatrenie orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (uloženie výchovného opatrenia),

- prídavok a príplatok k prídavku sa vypláca oprávnenej osobe s výplatom pomoci v hmotnej núdzi prostredníctvom osobitného príjemcu (výplata pomoci v hmotnej núdzi formou osobitného príjemcu).

Rok	Celkový počet rodín s výplatom prídavku na dieťa formou osobitného príjemcu	Počet rodín s ustanovením osobitného príjemcu podľa dôvodov				
		záškoláctvo	neplnenie účelu použitia prídavku	spáchanie priestupku	uloženie výchovného opatrenia	výplata pomoci v hmotnej núdzi formou osobitného príjemcu
2017	72	28	5	3	7	29
2016	75	30	4	7	1	33
2015	69	35	5	0	1	28
2014	70	36	5	0	0	29
2013	34	33	1	0	0	0

Z tohto prehľadu je zrejmý nárast počtu rodín, v ktorých mesto popri výkone osobitného príjemcu spolupôsobí pri výkone výchovného opatrenia orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Táto činnosť je pre osobitného príjemcu ustanovená od roku 2014 zmenou Zákona 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa.

Sociálna pomoc občanom v hmotnej núdzi

Potrebnú sociálnu pomoc občanom mesto Vranov nad Topľou realizuje aj prostredníctvom poskytovania jednorazovej dávky podľa §17 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tiež poskytovaním nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi v nadväznosti na § 3n ods.4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Konkrétne podmienky poskytovania uvedených príspevkov upravujú Zásady poskytovania sociálnej pomoci občanom mesta Vranov nad Topľou č. 199/2014.

Počet žiadosti a vyplatená suma jednorazových dávok v hmotnej núdzi a mimoriadneho nenávratného finančného príspevku

rok	JDHN			MNFP	
	Počet žiadosti	Počet priznaných	Vyplatená suma v €	Počet priznaných	Vyplatená suma v €
2015	180	165	6970	8	1195
2016	184	140	6049	11	1670
2017	139	128	5691	3	495

3.1.2 Ďalšie sociálne služby a neziskové organizácie, občianske združenia v meste

V meste Vranov nad Topľou je činných a aktívnych v oblasti sociálnych služieb aj viacero iných subjektov, väčšinou občianske združenia, neziskové organizácie a rôzne kluby združujúce občanov ohrozených sociálnym vylúčením.

Domov sociálnych služieb, Školská 646, Vranov n. T.

Zariadenie je určené pre deti a mládež s telesným, mentálnym alebo kombinovaným postihnutím rôznych vekových kategórií, jeho zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj. Sociálna služba je poskytovaná ambulantnou alebo pobytovou formou s celkovou kapacitou 20 klientov.

Krízové stredisko, Ružová 80, Vranov n. T.

Zabezpečuje vykonávanie opatrení podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ak sa dieťa alebo rodina nachádza v krízovej životnej situácii. Kapacita zariadenia je 12 miest. Jeho zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj a je organizačnou jednotkou DSS Vranov nad Topľou.

Stredisko evanjelickej diakónie – Denný stacionár, Lúčna 814, Vranov n. T.

Je to charitatívne zariadenie evanjelickej cirkvi a. v., poskytuje sociálne služby s denným pobytom pre dospelých, slúži aj ako banka pomôcok pre ZŤP občanov a denný stacionár pre ZŤP a starých občanov.

MIMA n. o., Merník 149 – Prevádzka denný stacionár, Mlynská 1448, Vranov n. T.

Denný stacionár poskytuje sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku prijímateľovi sociálnej služby v zariadení len na určitý čas počas dňa. Ich činnosť sa zameriava hlavne na poskytovanie sociálnej služby pre prijímateľov, ktorí ukončili povinnú školskú dochádzku a nemôžu sa zaradiť do pracovného procesu z dôvodu ZŤP.

Združenie pomoci mentálne postihnutým - DSS, Budovateľská 2561, Vranov n. T.

Tvorí ho tri centrá:

Domov sociálnych služieb – polyfunkčno rehabilitačné centrum pomocou pracovnej rehabilitácie zmierňuje ťažkú situáciu občanov s mentálnym, kombinovaným a iným ťažkým zdravotným postihnutím.

Chránená dielňa Dúha vznikla na podnet členov ZPMP ako pracovné stredisko, v ktorom našli pracovné uplatnenie ľudia s mentálnym postihnutím.

Stredisko voľnočasových aktivít - voľnočasové aktivity patria medzi najdôležitejšie súčasti združenia, o čom svedčí aj fakt, že je jeho najstaršou zložkou, pretože sa pri týchto aktivitách majú možnosť stretnúť všetky rodiny a ich príslušníci, ktorých deti sú či už doma, v iných školských alebo sociálnych zariadeniach.

Detský domov, Dr. C. Daxnera 90, Vranov n. T.

Zariadenie je určené na poskytovanie starostlivosti o deti od ich narodenia do dosiahnutia plnoletosti a ďalej až do osamostatnenia, najdlhšie však do 25 rokov veku. Zriaďovateľom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave.

Charitný dom pre mládež, Lúčna 812, Vranov n. T.

Zariadenie slúži na ubytovanie chlapcov a mladých mužov v hmotnej núdzi bez prístrešia z detských domovov po 18. roku života, ktorí svoj pobyt v detskom domove ukončili alebo sa im skončila ústavná výchova. Zriaďovateľom je Košická rímskokatolícka arcidiecéza a poskytuje tieto sociálne služby:

- Zariadenie podporovaného bývania – služba pre fyzické osoby od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.
- Domov na polceste – sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení náhradnej starostlivosti, alebo po skončení ochrannej výchovy.
- Útulok – fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie.

Slovenský červený kríž ÚZS, Štúrova 130, Vranov n. T.

Je jediná národná spoločnosť Červeného kríža, ktorej poslaním je pôsobiť na celom území Slovenskej republiky podľa Ženevských dohovorov a ich dodatkových protokolov a tiež v súlade so základnými princípmi hnutia, Štatútom hnutia, smernicami a ďalšími dokumentmi prijatými hnutím. Základným poslaním SČK je predchádzať utrpeniu všetkých ľudí bez ohľadu na národnosť, jazyk, rasu, pohlavie, náboženstvo, politické presvedčenie a spoločenské postavenie a zmierňovať ho.

Slovenský Červený kríž je držiteľom platnej akreditácie:

- kurzu prvej pomoci pre žiadateľov o vodičské oprávnenia a vodičov,
- kurzu opatrovania.

SČK ÚZS poskytuje, na základe vyplnenia žiadosti o poskytnutie sociálnej služby, obedy a donášku obedov priamo domov.

Partnerstvo sociálnej inklúzie okresu Vranov nad Topľou

Partnerstvo sociálnej inklúzie (ďalej len PSI) okresu Vranov nad Topľou združuje kľúčové strategické subjekty a organizácie za účelom pomoci sociálne ohrozeným skupinám žijúcim v našom regióne.

Agentúra podporovaného zamestnávania, n. o. Vranov n. T.

Je neziskovou organizáciou s celoslovenskou pôsobnosťou so zameraním na región Prešovského kraja. Hlavnou náplňou jej činnosti je vyhľadávanie pracovných miest, diagnostika a poradenstvo pre zdravotne postihnutých občanov, spolupráca so zamestnávateľmi, monitoring na pracovisku. Cieľovými skupinami sú zdravotne postihnutí a dlhodobo nezamestnaní, absolventi špeciálnych škôl.

JÓNA, nezisková organizácia, Vranov n. T.

Je založená za účelom efektívnej pomoci deťom a mladým ľuďom v regióne Vranov nad Topľou ako aj pomoci rodinám. Realizuje rôzne preventívne aktivity pre deti a mládež, zabezpečuje voľnočasové aktivity mládeže a pod., založila aj Materské centrum Slniečko, určené hlavne matkám s malými deťmi.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska – z. o. Vranov n. T.

Je to občianske združenie zrakovo postihnutých ľudí, ich príbuzných a priateľov a odborníkov zaoberajúcich sa problematikou týchto ľudí. Jeho cieľom je pomoc nevidiacim a slabozrakým osobám ľahšie sa integrovať do bežného života.

Slovenský zväz zdravotne postihnutých – Okresná rada Vranov n. T.

Je dobrovoľným občianskym združením zdravotne postihnutých a ďalších občanov, svoje základné organizácie má v jednotlivých obciach okresu (30).

Občianske združenie Klub sclerosis multiplex Slniečka Vranov n. T.

Je samostatným občianskym združením v rámci Slovenského zväzu sclerosis multiplex, vznikol na pomoc osobám s diagnózou SM. Združuje občanov s touto diagnózou, ich rodinných príslušníkov a iných občanov ochotných osobám so SM pomáhať a podporovať činnosť zväzu, vykonáva sociálnu prevenciu, poskytuje sociálne poradenstvo, realizuje programy rehabilitácie a pod.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti – ADOS

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti patrí do siete neštátnych zdravotníckych zariadení. Poskytuje kvalifikovanú, koordinovanú, komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť v rozsahu stanovenom koncepciou odboru – ošetrovateľská starostlivosť v komunite.

Rómske občianske združenia a komunitné centrá

Boli založené samotnými Rómami, sú zamerané najmä na pomoc Rómom v núdzi, ktorá predstavuje napr. umožnenie prístupu k internetu, k tlačivám a formulárom nevyhnutným pre hľadanie si zamestnania, pomoc pri komunikácii s úradmi a inštitúciami, rôzne školiace a vzdelávacie aktivity a pod. Najaktívnejšie Rómske občianske združenia v meste Vranov n. T.

OZ KVO - ROMA VÝCHOD - Vranov n. T.
OZ KC KVO ROMA ZEMPLÍN -Vranov n. T.
OZ EURÓPA – Vranov n. T.
OZ FOROSKERE ČHAVE – Vranov n. T.
OZ ROMSKYCH ŽIEN ZEMPLÍNA
RKC BUDÚCNOSŤ

3.1.3 Školy

Spojená škola internátna, M. R. Štefánika 140, Vranov n. T.

Zabezpečuje výchovu a vzdelávanie detí s mentálnym postihom rôzneho stupňa vo vyučovacom procese i mimo neho a poskytuje ubytovanie a starostlivosť deťom na internáte.

Špeciálna základná škola zriadená pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacerými chybami v kombinácii s mentálnym postihnutím.

Praktická škola je určená pre menej zručných absolventov špeciálnej základnej školy, ktorí neuspeli pri prijímacích pohovoroch na odborné učilištia. Súčasťou je aj centrum špeciálno-pedagogického poradenstva. Zriaďovateľom školy je Krajský školský úrad Prešov.

Spojená škola Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou

Bola zriadená za účelom výchovného vzdelávania telesne postihnutých žiakov. Organizačné zložky spojenej školy sú Špeciálna MŠ, Špeciálna ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím, ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím a Centrum špeciálno – pedagogického poradenstva. Zriaďovateľom je KŠÚ Prešov.

4. UŽÍVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

4.1 Analýza užívateľov sociálnych služieb

V meste Vranov nad Topľou spolu s klesajúcou evidenciou nezamestnanosti, klesá aj počet poberateľov dávok pomoci v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke.

V priebehu rokov 2010 – 2017 bolo najviac poberateľov dávok v hmotnej núdzi v roku 2013, no od tohto roku počet poberateľov priebežne klesá. Do roku 2017 klesol počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi a aj počet uchádzačov o zamestnanie, ktorí poberajú dávky v hmotnej núdzi.

(Zdroj: ÚPSVaR Vranov n. T.)

Vývoj počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke – mesto Vranov n. T.

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	priemer
2010	721	733	768	777	769	769	767	759	761	751	740	732	753
2011	745	722	743	758	756	750	746	750	758	763	755	771	751
2012	770	764	791	790	780	765	749	755	751	758	800	835	775
2013	860	856	909	914	911	913	897	886	869	862	836	825	878
2014	815	767	761	747	745	741	702	676	666	650	621	605	708
2015	606	583	596	591	580	571	570	551	540	533	516	524	563
2016	505	498	508	515	513	510	503	496	490	481	481	482	499
2017	482	487	469	469	457	448	423	413	411	415	400	403	440

Počet poberateľov rodičovského príspevku - mesto Vranov nad Topľou

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	priemer
2010	593	603	614	625	622	619	607	616	613	617	598	595	610
2011	608	616	617	617	624	620	611	615	612	604	597	604	612
2012	607	610	611	607	616	612	606	614	612	601	607	607	609
2013	605	608	605	609	607	611	612	616	613	614	606	608	610
2014	602	592	608	608	603	597	587	601	597	590	600	606	599
2015	601	603	603	596	588	598	600	596	598	602	604	592	598
2016	589	597	592	589	590	587	581	584	566	558	552	542	577
2017	536	534	537	534	537	538	539	546	528	551	580	509	531

Ťažko zdravotne postihnutí majú možnosť prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny získať príspevok v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Pomerne využívaným príspevkom je príspevok na opatrovanie, prostredníctvom, ktorého je občanovi poskytovaná rodinným príslušníkom starostlivosť v domácom rodinnom prostredí.

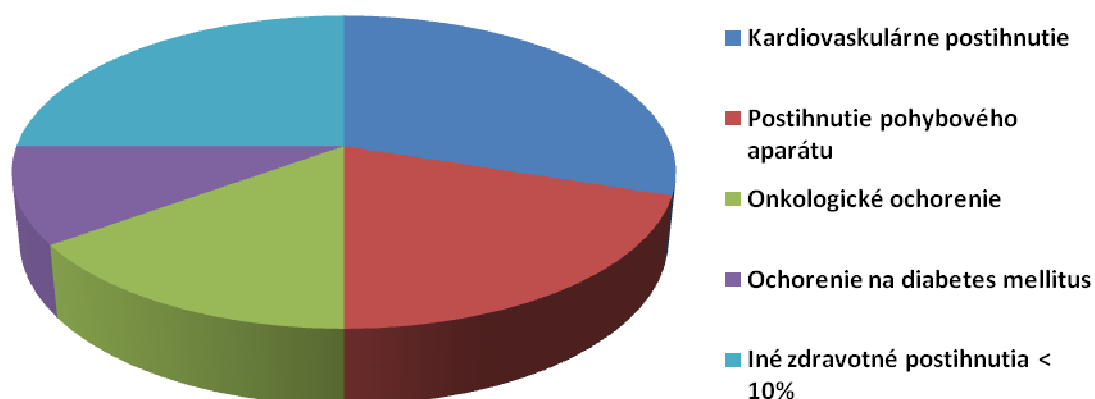
Vývoj počtu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím

rok	Vranov nad Topľou - okres	Vranov nad Topľou - mesto
2010	8 166	2 652
2011	8 399	2 040
2012	8 557	2 077
2013	7251	1850
2014	7343	1877
2015	7291	1877
2016	7228	1901
2017	7148	1882

Najväčší podiel na celkovom počte osôb s ťažkým zdravotným postihnutím majú občania:

- s kardiovaskulárnym postihnutím cca 30%
- postihnutie pohybového aparátu cca 20%
- onkologické ochorenia cca 15 %
- ochorenia na diabetes mellitus cca 10 %

Podiel chorôb s ťažkým zdravotným postihnutím

Počet poberateľov peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov v meste Vranov n. T.

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	priemer
2010	1 078	1 080	1 085	1 083	1 090	1 096	1 089	1 065	1 075	1 079	1 076	1 076	1 081
2011	1 070	1 085	1 085	1 091	1 085	1 084	1 094	1 062	1 058	1 070	1 079	1 080	1 079
2012	1 086	1 088	1 092	1 092	1 099	1 100	1 098	1 084	1 087	1 085	1 086	1 087	1 090
2013	783	786	789	794	802	808	808	787	794	788	789	792	793
2014	793	795	796	797	800	803	818	803	802	801	800	800	801
2015	805	802	804	802	803	802	803	787	786	792	784	780	796
2016	782	785	783	785	783	787	789	777	781	776	780	781	782
2017	780	772	774	780	784	785	782	762	759	767	768	769	774

Počet poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v meste Vranov nad Topľou

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	priemer
2010	272	276	284	285	287	291	291	280	283	291	289	293	285
2011	293	292	296	294	292	285	285	285	282	278	282	285	287
2012	289	289	285	292	291	298	298	293	293	294	299	297	293
2013	295	296	293	290	292	293	295	296	298	297	303	303	296
2014	306	309	311	312	311	307	311	314	309	305	307	305	309
2015	311	308	307	309	307	309	309	303	303	296	295	296	304
2016	293	290	284	284	282	277	274	272	266	263	265	261	276
2017	263	264	265	261	266	264	264	259	261	262	264	261	263

Počet poberateľov peňažného príspevku na osobnú asistenciu v meste Vranov nad Topľou

rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	priemer
2010	22	24	22	22	24	23	23	23	23	23	22	23	23
2011	23	24	24	25	25	25	24	25	27	27	27	27	25
2012	27	28	29	29	28	28	28	29	29	29	29	29	29
2013	28	28	30	31	31	31	31	31	31	32	32	32	31
2014	31	32	31	31	31	30	32	31	29	29	27	28	30
2015	28	32	32	30	28	29	29	29	29	29	29	29	29
2016	29	30	29	28	29	28	29	29	29	29	29	29	29
2017	29	31	32	32	30	32	32	32	32	32	32	32	32

Počet poskytnutých jednorazových peňažných príspevkov v meste Vranov nad Topľou

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PP na kúpu, opravu motorového vozidla	5	13	10	10	14	14	15	13
PP na zaobstaranie/kúpu, opravu pomôcky	10	26	16	19	24	37	17	11
PP na kúpu zdvíhacieho zariadenia	2	4	3	2	1	4	5	3
PP na úpravu bytu, RD, garáž	6	8	16	22	9	10	12	13

4.2 Sociálno-právna ochrana a sociálna kuratela

Rodiny, v ktorých sú vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sú klientmi sociálnej práce je nutné v nich realizovať opatrenia smerujúce k náprave a k zamedzeniu prehlbovania patologického stavu v rodine.

Údaje za mesto Vranov nad Topľou (Zdroj: ÚPSVaR Vranov nad Topľou)

➤ počet nových prípadov zaevidovaných rodín/detí:

r. 2013: 244 R/ 491 D

r. 2016: 205 R/ 306 D

r. 2014: 267 R/ 400 D

r. 2017: 201 R/ 276 D

r. 2015: 238 R/ 339 D

➤ počet všetkých evidovaných prípadov rodín/detí:

r. 2013: 1498 R / 2103 D

r. 2016: 4979 R/ 8604 D

r. 2014: 1489 R/ 2101 D

r. 2017: 2706 R/ 4764 D

r. 2015: 4432 R/ 7736 D

r. 2013: 232 D	r. 2016: 175 D
r. 2014: 163 D	r. 2017: 133 D
r. 2015: 156 D	

r. 2013: 47 D	r. 2016: 73 D
r. 2014: 55 D	r. 2017: 71 D
r. 2015: 64 D	

rok	2013	2014	2015	2016	2017
Fyzické týranie	7	10	1	0	1
Psychické týranie	6	9	0	0	0
Sexuálne zneužívanie	1	0	0	1	0
Šikanovanie	0	0	0	0	0

r. 2013: 384 Z/ 22 R	r. 2016: 233 Z/ 98 R
r. 2014: 185 Z/ 72 R	r. 2017: 164 Z/ 80 R
r. 2015: 257 Z/ 153 R	

r. 2013: 92 O/ 7 Ž	r. 2016: 66 O/ 5 Ž
r. 2014: 77 O/ 7 Ž	r. 2017: 70 O/ 9 Ž
r. 2015: 69 O/ 5 Ž	

opatrenia uložené súdom:	r. 2013: 2/ 6 D	r. 2016: 7/ 26 D
	r. 2014: 1/ 3 D	r. 2017: 18/ 44 D
	r. 2015: 3/ 9 D	

opatrenia uložené ÚPSVaR:

r. 2013:	21/ 108 D	r. 2016:	9/ 27 D
r. 2014:	27/ 85 D	r. 2017:	20/ 75 D
r. 2015:	7/ 25 D		

Údaje k 31.3.2018 za okres Vranov n. T. (Zdroj: Soc. poisťovňa.)

Počet vyplácaných dôchodkov

Starobný dôchodok	12881
Predčasný starobný dôchodok	217
Invalidný dôchodok s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť do 70 %	2343
Invalidný dôchodok s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %	1349
Vdovský dôchodok	3981
Vdovecký dôchodok	570
Sirotský dôchodok	375

Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal sólo dôchodok a priemerná výška vyplácaných sólo dôchodkov

Druh dôchodku	Počet dôchodcov	Priemerná výška sólo dôchodkov
Starobný dôchodok	8944	409,14
Predčasný starobný dôchodok	212	371,98
Invalidný dôchodok s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť do 70 %	2262	192,42
Invalidný dôchodok s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %	1305	356,44
Vdovský dôchodok	463	229,66
Vdovecký dôchodok	81	172,25
Sirotský dôchodok	375	113,24

5. SWOT ANALÝZA

Silné stránky	Slabé stránky
- o kvalifikovanosť sociálnych pracovníkov - o sociálne poradenstvo na MsÚ - o existencia opatrovateľskej služby v prirodzenom prostredí klienta v súčasnosti v požadovanom rozsahu - o existencia zariadení sociálnych služieb poskytujúcich sociálne služby - o existencia denných centier na realizáciu záujmovej činnosti - o existujúca sieť predškolských zariadení - o outdoorové centrá pre deti, detské ihriská - o organizovanie podujatí pre rodiny - o hniezdo záchran - o existencia občianskych združení a neziskových organizácií a inštitúcií poskytujúcich voľno časové aktivity a organizácií združujúcich osoby s rovnakými záujmami a okruhom problémov - o existencia terénnej a komunitnej sociálnej práce pomoc terénnych a komunitných pracovníkov ohrozenej cieľovej skupine - o zrekonštruovanie budovy ZpS - o rozvinuté základné sociálne poradenstvo - o zabezpečovanie inštitútu osobitného príjemcu - o pozornosť mesta pri životných jubileách - o existencia komunitných centier - o existencia rady seniorov - o Vranovský parlament mládeže - o záujem a podpora zo strany volených zástupcov o komunitný rozvoj	- o nedostatok objektov vhodných na zriadenie zariadení sociálnych služieb - o nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych zariadení - o chýbajúce niektoré zariadenia sociálnych služieb na zabezpečovanie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb pre dospelých - o chýbajúce niektoré sociálne zariadenia na podporu rodiny s deťmi - o chýbajúce špecializované sociálne zariadenia - o záškoláctvo - o nedostatok vlastných finančných zdrojov na rozvoj sociálnych služieb - o nezamestnanosť a s tým súvisiace sprievodné javy - o nedostatok adekvátnych pracovných príležitostí - o narastajúci počet rodín v kríze a ohrozených krízou - o individuálne zdravotné bariéry pri realizovaní aktivít - o nedostatočná ponuka finančne dostupných nájomných bytov - o nedostatok sociálnych zručností - o chýbajúce informačné toky v oblasti komunitného rozvoja a aktívneho občianstva - o pravidelná supervízia pre zamestnancov v sociálnej oblasti

Príležitosti	Riziká
- o možnosť získania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov - o rozvoj nových foriem sociálnych služieb - o vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb - o štandardy kvality - o zefektívnenie existujúcej komunikácie medzi poskytovateľmi služieb - o nastaviť systém podpory pre rodiny s deťmi v kríze - o priestor pre aktivity v komunitných centrách a zariadeniach v pôsobnosti mesta - o zvýšené vzdelávanie a kvalifikácia personálu sociálnych služieb - o zvyšovanie povedomia cieľovej skupiny o svojich právach - o zvýšená spolupráca s médiami - o využitie nových nástrojov aktívnych opatrení trhu práce	- o neisté finančné zabezpečenie už existujúcich sociálnych služieb - o nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečovanie sociálnych služieb (kompetencie bez finančného krytia) - o nedostatok finančných prostriedkov na zriadenie a prevádzkovanie chýbajúcich zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta - o negatívny demografický vývoj - o nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu voľnočasových aktivít - o absencia spolupráce zo strany rodičov - o cenovo neprístupné služby v porovnaní s príjmom niektorých seniorov - o sociálne vyčlenenie seniorov - o administratívna náročnosť služieb - o nespolupráca zo strany cieľovej skupiny - o nárast chudoby - o vysoký podiel nezamestnaných mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných - o hrozby plynúce z nezodpovedného správania sa klientov v rôznych formách závislostí - o nezáujem verejnosti o komunitné aktivity - o finančná nestabilita komunitných centier preventívneho charakteru

6. CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vzhľadom ku skutočnosti, že celý okres Vranov nad Topľou patrí v rámci Slovenska k okresom najviac zaťaženým negatívnymi javmi sprevádzajúcimi nedostatočný ekonomický a sociálny rozvoj v regióne, je podobná situácia aj v okresnom meste. Život obyvateľov nepriaznivo ovplyvňujú najmä vysoká nezamestnanosť, nízka vzdelanostná úroveň, veľký počet marginalizovaných rómskych komunít, slabý ekonomický rozvoj a s ním spojené vytváranie nových pracovných miest, nízka kúpna sila, nedostatočná ekonomická stabilita veľkej časti rodín a pod. Zvlášť nepriaznivé je pôsobenie ekonomických a sociálnych podmienok regiónu najmä na špecifické skupiny postihnuté sociálnou exklúziou, obyvateľov postihnutých a ohrozených sociálnym vylúčením, zdravotne postihnutých, dlhodobo nezamestnaných, starých, osamelé matky s deťmi, rómske komunity.

V oblasti sociálnych služieb k piatim hlavným prioritám sú priradené aktivity v strategickej časti, ktorá obsahuje časový plán a podmienky realizácie v komunitnom pláne mesta Vranov nad Topľou.

K realizácii komunitného plánovania sociálnych služieb mesto Vranov nad Topľou určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a podmienky finančné, prevádzkové a organizačné.

Priorita 1: Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov a zdravotne postihnutých

Cieľ 1.1: Udržanie a rozvoj opatrovateľskej služby vrátane poskytovania stravy

Z analytickej časti Komunitného plánu vyplynulo, že vývoj počtu obyvateľov mesta v najbližších rokoch bude kopírovať klesajúci trend celkového počtu obyvateľov z uplynulého obdobia s tým, že skupinou s najväčším nárastom počtu obyvateľov budú občania v proproduktívnom veku.

Aktivita 1.1:

- zvýšiť informovanosť o dostupnosti opatrovateľskej služby,
- rozšíriť sieť poskytovateľov stravovacích služieb,
- zvýšiť finančné prostriedky na doplatok občanom s nízkym príjmom, na zabezpečovanie stravovania (obed).

Cieľ 1.2: Zabezpečenie 24 hodinovej starostlivosti pre odkázaných občanov

Občanom mesta vyžadujúcim 24 hodinovú starostlivosť je poskytovaná táto sociálna služba v zariadení pre seniorov. V rámci poskytovania sociálnych služieb v tomto zariadení sa bude klásť dôraz najmä na zvýšenie kvality a humanizácie poskytovaných sociálnych služieb. V zariadení pre seniorov aj naďalej zabezpečovať poskytovanie odľahčovacej služby.

Aktivita 1.2:

- prezentovať poskytovanie odľahčovacej sociálnej služby, pre osoby, ktoré opatrujú osoby s ZŤP,
- rozvoj rôznych foriem aktivizácie na zabezpečovanie podnetov pre vlastnú seberealizáciu formou pracovnej terapie, sociálnej rehabilitácie a záujmovej činnosti v spolupráci s denným centrom, ktoré je zriadené pri tomto zariadení,
- vypracovať podmienky a pravidlá dodržiavania základných ľudských práv a slobôd a aktívne zabezpečiť ich dodržiavanie v súlade s prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a princípmi nediskriminácie.

Cieľ 1.3: Doplniť a rozšíriť služby pre seniorov v denných centrách

Seniori mesta sú združovaní v spoločenských organizáciách ako aj v občianskych združeniach. V záujme mesta je podporovať ich činnosť a prispievať k rozširovaniu spolupráce spolu s dennými centrami na území mesta. Seniori v denných centrách sú aktívni, vyvíjajú mnohé kultúrne a spoločenské aktivity, stretávajú sa tu a trávajú spoločne svoj voľný čas.

Aktivita 1.3:

- dostupnosť voľnočasových aktivít, prednášková činnosť, výlety, liečebno - rehabilitačné pobyty pre seniorov,
- začlenenie seniorov do života mesta, zbavenie ich pocitu osamelosti, vytváranie pocitu spolupatričnosti,
- pripraviť preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu kriminality a prevencia kriminality zameraná na seniorov,
- odstrániť existujúce bariéry v denných centrách, alebo vytipovať iné priestory.

Cieľ 1.4: Vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov

Vzhľadom na to, že seniori, v súvislosti s ich vyšším vekom a v mnohých prípadoch aj v dôsledku zdravotných obmedzení, majú sťažený prístup k informáciám, opatrenie je zamerané na vybudovanie funkčného informačného systému.

Aktivita 1.4:

- zorganizovať "Deň otvorených dverí" u poskytovateľov sociálnych služieb,
- neustále skvalitňovať sociálne poradenstvo,
- pripraviť informačný leták o poskytovaných sociálnych službách v meste.

Priorita 2: Zabezpečenie sociálnych služieb na podporu rodín s deťmi

Cieľ 2.1: Podpora činnosti a aktivít zameraných na rozvoj práce s deťmi a mládežou

Na základe prieskumu chýba v meste sociálna služba na podporu rodín s deťmi. Na výkon opatrení na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine v zmysle zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele možno využívať existujúce denné centrá na organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch, tréningoch a aktivitách zameraných na podporu plnenia rodičovských práv a povinností, plnenie funkcií rodiny, na utváranie a upevňovanie vzťahov medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi, rozvoj schopností riešiť problémové situácie a adaptovať sa na nové situácie a na predchádzanie sociálnopatologickým javom.

Aktivita 2.1:

- vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu,
- podporovať inklúziu detí, mladých ľudí a ich rodín,
- využiť možnosti pobytov v letných táboroch.

Cieľ 2.2: Výstavba nájomných bytov

Súčasná situácia si vyžaduje aj pomoc početnej skupine občanov s nízkymi príjmami výstavbou nájomných malometrážnych bytov a bytov nižšieho štandardu. Tým podporiť mladé rodiny viesť ich k samostatnosti a zodpovednosti.

Aktivita 2.2:

- sledovať a reagovať na výzvy vyhlásené MV a RR,
- nájsť vhodnú lokalitu na výstavbu nájomných bytov.

Cieľ 2.3.: Zlepšenie kvality bývania

Rovnako prostredníctvom individuálnej práce terénnych sociálnych pracovníkov a vhodnou osvetou, či pozitívnymi príkladmi je potrebné zlepšiť vzťah týchto rodín k bývaniu, k vlastnému obydliu.

Aktivita 2.3:

- pozitívna motivácia zameraná na úpravu okolia (súťaže),
- pôžičky na zapojenie elektriny, vody a drobné rekonštrukcie bytu v rodinách, ktoré nemajú dlhy,
- individuálna práca TSP a KP na zabezpečovanie riešenia hygieny bývania, osobnej hygieny a zdravotnej starostlivosti.

Priorita 3: Rozšírenie siete sociálnych služieb pre dospelých občanov

Cieľ 3.1: Zabezpečenie sociálnej služby núdzového bývania

Z analýzy sociálnych služieb na území mesta vyplýva aj potreba sociálnej služby pre fyzické osoby, na ktorých je páchané násilie, osamelé tehotné ženy, rodiča alebo rodičov s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie, fyzické osamelé osoby, ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie.

Aktivita 3.1:

- rekonštrukcia a rozšírenie centra sociálnych služieb, podpora prechodu poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú,
- nepretržitý výkon TSP,
- podpora profesionálneho rozvoja terénnych a komunitných pracovníkov (kurzy, supervízia).

Priorita 4: Zlepšenie sociálnej situácie tzv. problémových rodín

Cieľ 4.1: Vytvorenie predpokladov hospodárneho a efektívneho nakladania s financiami v týchto rodinách

Z nášho prieskumu vyplýva nárast problémových rodín, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z nájomných zmlúv k užívaniu bytov, rodiny zanedbávajúce povinnú školskú dochádzku, zanedbávajúce hygienu bývania, nedodržuujúce domové mravy a pod. Najčastejšie sú to rodiny z rómskych komunít v 3 lokalitách v meste.

Cieľom riešenia základného problému týchto rodín je zabezpečovanie inštitútu osobitného príjemcu na rodinné prídavky, zabezpečovanie inštitútu osobitného príjemcu na dávku v hmotnej núdzi, t.j. úhrada nájomného za bývanie a výplata dávky v troch výplatných termínoch. Prostriedkom na dosiahnutie cieľa je individuálna práca s rodinami prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov (TSP), organizovanie tréningov a kurzov zameraných na zlepšenie finančnej gramotnosti týchto rodín.

Aktivita 4.1:

- zabezpečovať ďalej inštitút osobitného príjemcu na rodinné prídavky a na dávku v hmotnej núdzi a rodičovský príspevok⁷.
- vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu,
- prostredníctvom terénnych a komunitných pracovníkov spolupracovať s ohrozenými rodinami, organizovanie tréningov a kurzov zameraných na finančnú gramotnosť v týchto rodinách.

Cieľ 4.2: Eliminovanie sprievodných negatívnych javov (záškoláctvo, závislosti)

Vo vzťahu k tomuto problému je potrebné nájsť vhodný systém, ktorý umožní jeho potlačenie, resp. odstránenie. Aj tu bude mať nezastupiteľné miesto individuálna práca terénnych sociálnych pracovníkov priamo v rodinách a s rodinami. Rovnako môže pomôcť aj vhodná motivácia (podmieňovanie vyplácanie finančných príspevkov školskou dochádzkou, resp. zastavenie alebo obmedzenie týchto príspevkov z dôvodu závislostí a pod.).

Aktivita 4.2:

- zosieťovanie verejných a neverejných poskytovateľov poskytujúcich pomoc tejto cieľovej skupine na území mesta,
- spolupráca so školami, školskými zariadeniami a mestskou políciou na preventívnych opatreniach na predchádzanie patologických javov,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu v spolupráci s TSP.

Priorita 5: Zvyšovanie kvality sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách zaviedol povinnosť poskytovateľa sociálnej služby plniť podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č.2 tohto zákona, ktorá podrobne určuje kritériá, štandardy a indikátory kvality poskytovanej sociálnej služby.

Cieľ 5.1: Podpora vzdelávania pracovníkov v sociálnych službách

Podpora sociálnych pracovníkov a dobrovoľníkov v ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave, spolupracou so vzdelávacími inštitúciami a profesnými organizáciami resp. komorami.

Aktivita 5.1

- informovanie sociálnych pracovníkov a prípadne poskytovateľov sociálnych služieb o možnostiach ďalšieho odborného vzdelávania,
- spracovanie a uskutočňovanie programu supervízie za účelom zvyšovania odbornej úrovne a kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Cieľ 5.2: Podpora zavádzania systému hodnotenia kvality sociálnych služieb

Podpora poskytovateľov sociálnych služieb v zlepšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb a zabezpečení informovanosti verejnosti a pracovníkov v sociálnych službách o systémoch hodnotenia kvality sociálnych služieb na úrovni mesta vrátane zabezpečenia ich účasti na pravidelnom prieskume o sociálnych službách.

Aktivita 5.2

- informovanie verejnosti na svojom webovom sídle o poskytovateľov sociálnych služieb so zavedením systému hodnotenia kvality sociálnych služieb,
- realizovanie prieskumu spokojnosti a hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb minimálne raz za dva roky.

6.1 Priority a aktivity rozvoja sociálnych služieb

	Aktivita	Časový plán	Predpokladané finančné náklady	Garant
Priorita č. 1	Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov a zdravotne postihnutých			
Aktivita 1.1	Zvýšiť informovanosť o dostupnosti opatrovateľskej služby	2018 – 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T., neverejný poskytovateľ
	Rozšíriť sieť poskytovateľov stravovacích služieb	2019 – 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.
	Zvýšiť finančné prostriedky na doplatok občanom s nízkym príjmom, na zabezpečovanie stravovania (obed)	2019 – 2025	5000 €	mesto Vranov n.T., súkromný sektor
Aktivita 1.2	Prezentovať poskytovanie odľahčovacej sociálnej služby, služby pre osoby, ktoré opatrojú osoby s ZŤP	2018 – 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.
	Rozvoj rôznych foriem aktivizácie na zabezpečovanie podnetov pre vlastnú sebarealizáciu formou pracovnej terapie, sociálnej rehabilitácie a záujmovej činnosti v spolupráci s denným centrom, ktoré je zriadené pri tomto zariadení	2018 – 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T., súkromný sektor
	Vypracovať podmienky a pravidlá dodržiavania základných ľudských práv a slobôd a aktívne zabezpečiť ich dodržiavanie v súlade s prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a princípmi nediskriminácie	2019	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.

Aktivita 1.3	Dostupnosť voľnočasových aktivít, prednášková činnosť, výlety, liečebno – rehabilitačné pobyty pre seniorov	2018 - 2025	3000 €/ročne	mesto Vranov n.T.
	Začlenenie seniorov do života mesta, zbavenie ich pocitu osamelosti, vytváranie pocitu spolupatričnosti	2018 - 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.
	Pripraviť preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu kriminality zamerané na seniorov	2020 - 2021	nevieme určiť	mesto Vranov n.T., MVO, MVSR
	Odstrániť existujúce bariéry v denných centrách, alebo vytvoriť iné priestory	2018 - 2025	podľa rozsahu odstraňovaných bariér	mesto Vranov. n.T.
Aktivita 1.4.	Zorganizovať „Deň otvorených dverí“ u poskytovateľov sociálnych služieb	2019 - 2025	1000 €	mesto Vranov n.T., NP SS, MVO
	Neustále skvalitňovať sociálne poradenstvo	2018 - 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.
	Pripraviť informačný leták o poskytovaných sociálnych službách v meste	2018 - 2019	500 €	mesto Vranov n.T.
Priorita č. 2	Zabezpečenie sociálnych služieb na podporu rodín s deťmi			
Aktivita 2.1	Vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu	2018 - 2025	1000 €	mesto Vranov n.T., súkromný sektor, MVO
	Podporovať inklúziu detí, mladých ľudí a ich rodín	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
	Využiť možnosti pobytov v letných táboroch	2018 - 2025		mesto Vranov n.T, ÚPSVaR
Aktivita 2.2	Sledovať a reagovať na výzvy vyhlásené MVarR	2018 - 2025		mesto Vranov n.T, štátny rozpočet
	Nájsť vhodnú lokalitu na výstavbu nájomných bytov nižšieho štandardu	2018 - 2025	1mil. €	mesto Vranov n.T.
Aktivita 2.3	Pozitívna motivácia na úpravu okolia (súťaže)	2018 - 2025	1000 €/ročne	mesto Vranov n.T.
	Pôžičky na zapojenie elektriny, vody a drobné rekonštrukcie bytu v rodinách, ktoré nemajú dlhy	2018 - 2025	500 €/ročne	mesto Vranov n.T.
	Individuálna práca TSP a KP na zabezpečovanie riešenia hygieny bývania, osobnej hygieny a zdravotnej starostlivosti	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
Priorita č. 3	Rozšírenie siete sociálnych služieb pre dospelých občanov			
Aktivita 3.1.	Rekonštrukcia a rozšírenia centra sociálnych služieb Zriaďovanie zariadení sociálnych služieb - prechod poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú	2018 - 2025	200 tis. €	mesto Vranov n.T.
	Nepretržitý výkon TSP	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
	Podpora profesionálneho rozvoja terénnych a komunitných pracovníkov (kurzy, supervízia)	2018 - 2025	v rámci rozpočtu MsÚ	mesto Vranov n.T.

Priorita č. 4 Zlepšenie sociálnej situácie tzv., problémových rodín				
Aktivita 4.1.	Zabezpečovať ďalej inštitút osobitného príjemcu na rodinné prídavky, na dávku v hmotnej núdzi a rodičovský príspevok	2018 - 2025		mesto Vranov n.T., ÚPSVaR
	Vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu	2018 - 2025		mesto Vranov n.T. súkromný sektor, MVO
	Prostredníctvom terénnych a komunitných pracovníkov spolupracovať s ohrozenými rodinami, organizovanie tréningov a kurzov zameraných na finančnú gramotnosť v týchto rodinách	2018 - 2025	300 €	mesto Vranov n.T., MVO
Aktivita 4.2.	Zosieťovanie verejných a neverejných poskytovateľov poskytujúcich pomoc tejto cieľovej skupine na území mesta	2019		mesto Vranov n.T.
	Spolupráca so školami, školskými zariadeniami a mestskou políciou na preventívnych opatreniach na predchádzanie patologických javov	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
	Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu v spolupráci s TSP	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
Priorita 5 Zvyšovanie kvality sociálnych služieb				
Aktivita 5.1.	Informovanie sociálnych pracovníkov a prípadné poskytovateľov sociálnych služieb o možnostiach ďalšieho odborného vzdelávania	2018 - 2025	500 €	mesto Vranov n.T.
	Spracovanie a uskutočňovanie programu supervízie za účelom zvyšovania odbornej úrovne a kvality poskytovaných sociálnych služieb	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
Aktivita 5.2.	Informovanie verejnosti na svojom webovom sídle o poskytovateľoch sociálnych služieb so zavedením systému hodnotenia kvality sociálnych služieb	2018 - 2025		mesto Vranov n.T.
	Realizovanie prieskumu spokojnosti a hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb minimálne raz za dva roky	2025	200 €	mesto Vranov. n.T.

7. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vyhodnotenie plnenia jednotlivých priorít

Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota	Plánovaná hodnota	Rok
Priorita č. 1	Rozvoj sociálnych služieb pre seniorov a zdravotne postihnutých			
Zvýšiť informovanosť o dostupnosti opatrovateľskej služby	počet sociálnych aktivít	1	4	2018 -2025
Rozšíriť sieť poskytovateľov stravovacích služieb	stravovacie zariadenia	2	5	2019- 2025
Zvýšiť finančné prostriedky na doplatok občanom s nízkym príjmom, na zabezpečovanie stravovania (obed)	aktualizácia Zásad poskytovania SP	1	1	2019-2025
Prezentovať poskytovanie odľahčovacej sociálnej služby pre osoby, ktoré opatrojú osoby s ZŤP	webové sídlo mesta, hlásnik	0	2	2018-2025
Rozvoj rôznych foriem aktivizácie na zabezpečovanie podnetov pre vlastnú sebarealizáciu formou pracovnej terapie, sociálnej rehabilitácie a záujmovej činnosti v spolupráci s denným centrom, ktoré je zriadené pri tomto zariadení	počet aktivít	2/rok	10	2018- 2025
Vypracovať podmienky a pravidlá dodržiavania základných ľudských práv a slobôd a aktívne zabezpečiť ich dodržiavanie v súlade s prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a princípmi nediskriminácie	dokument	0	1	2019
Dostupnosť voľnočasových aktivít, prednášková činnosť, výlety, liečebno – rehabilitačné pobyty pre seniorov	počet aktivít	12/rok	48	2018-2025
Začlenenie seniorov do života mesta, zbavenie ich pocitu osamelosti, vytváranie pocitu spolupatričnosti	počet programov	8/rok	32	2018 -2025
Pripraviť preventívne aktivity smerujúce k znižovaniu kriminality zamerané na seniorov	počet aktivít	0	2	2020-2021
Odstrániť existujúce bariéry v denných centrách, alebo vytypovať iné priestory	denné centrá	2	2	2018 - 2025
Naďalej skvalitňovať sociálne poradenstvo	absolvovanie supervízie	9	13	2018- 2025
Zorganizovať „Deň otvorených dverí“ u poskytovateľov sociálnych služieb	zariadenia SS	1/rok	4	2019 - 2025
Pripraviť informačný leták o poskytovaných sociálnych službách v meste	leták	0	1	2018- 2019
Priorita č. 2	Zabezpečenie sociálnych služieb na podporu rodín s deťmi			
Vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu	komunitné centrum	2	2	2018-2025
Podporovať inklúziu detí, mladých ľudí a ich rodín	počet aktivít	2/rok	12	2018 - 2025

Využiť možnosti pobytov v letných táboroch	dieťa	4/ročne	6	2018 - 2025
Sledovať a reagovať na výzvy vyhlásené MVARR	výzvy	0	1	2018 - 2025
Nájsť vhodnú lokalitu na výstavbu nájomných bytov nižšieho štandardu	lokalita	1	2	2018 - 2025
Pozitívna motivácia na úpravu okolia (súťaže)	osvetová aktivita	1/rok	4	2018 - 2025
Pôžičky na zapojenie elektriny, vody a drobné rekonštrukcie bytu v rodinách, ktoré nemajú dlhy	počet rodín	8/rok	32	2018 - 2025
Individuálna práca TSP a KP na zabezpečovanie riešenia hygieny bývania, osobnej hygieny a zdravotnej starostlivosti	počet programov	1/rok	4	2018- 2025
Priorita č. 3	Rozšírenie siete sociálnych služieb pre dospelých občanov			
Rekonštrukcia a rozšírenia centra sociálnych služieb Zriaďovanie zariadení sociálnych služieb – prechod poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú	rekonštrukcia zriaďovanie a výstavba	1	1	2018 -2025
Nepretržitý výkon TSP	zamestnanec	6	6	2018 -2025
Podpora profesionálneho rozvoja terénnych a komunitných pracovníkov (kurzy , supervízia)	počet školení	1/rok	4	2018-2025
Priorita č. 4	Zlepšenie sociálnej situácie tzv. problémových rodín			
Vytvárať podmienky pre preventívne voľnočasové aktivity pre deti, mládež a rodinu	denné centrá	4	4	2018 -2025
Zabezpečovať ďalej inštitút osobitného príjemcu na rodinné prídavky, na dávku v hmotnej núdzi a rodičovský príspevok	počet rodín	62	nevieme určiť	2018-2025
Prostredníctvom terénnych a komunitných pracovníkov spolupracovať s ohrozenými rodinami, organizovanie tréningov a kurzov zameraných na finančnú gramotnosť v týchto rodinách	počet programov zameraných na fin. gramotnosť	1/ročne	4	2018 - 2025
Zosieťovanie verejných a neverejných poskytovateľov poskytujúcich pomoc tejto cieľovej skupine na území mesta	počet zosieťovaných centier	0	6	2019
Spolupráca so školami, školskými zariadeniami a mestskou políciou na preventívnych opatreniach na predchádzanie patologických javov	počet aktivít	2/ročne	8	2018-2025
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu v spolupráci s TSP	počet aktivít	1/týždeň		2018 -2025
Priorita 5	Zvyšovanie kvality sociálnych služieb			
Informovanie sociálnych pracovníkov a prípadné poskytovateľov sociálnych služieb o možnostiach ďalšieho vzdelávania	počet pracovníkov, ktorí absolvujú supervíziu	9	12	2018-2025
Spracovanie a uskutočňovanie programu supervízie za účelom zvyšovania odbornej úrovne a kvality poskytovaných sociálnych služieb	program	1/ročne	4	2018-2025
Informovanie verejnosti na svojom webovom sídle o poskytovateľoch sociálnych služieb so zavedením systému hodnotenia kvality	webové sídlo, Vranovský hlásnik		áno	2018 - 2025
Realizovanie prieskumu spokojnosti a hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb minimálne raz za dva roky	hodnotenie kvality	0	2	2020 -2025

Vyhodnotenie plnenia KPSS bude každoročne k 31.12. kalendárneho roka od roku 2019 do roku 2025. Raz ročne na zasadnutie MsZ bude predložená informatívna správa o plnení KPSS a zverejnená na webovom sídle mesta Vranov nad Topľou.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Vranov nad Topľou ako strategický dokument, ktorého cieľom je vytvorenie vhodných podmienok pre poskytovanie kvalitných sociálnych služieb dostupných jednotlivým sociálnym skupinám užívateľov za účelom podpory trvalo udržateľného rozvoja mesta alebo obce.

Komunitný plán je zároveň základom podpory komunitného rozvoja a predchádzania vzniku a zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Pri jeho spracovávaní sme sa snažili dodržať zásadu, že na základe odhadu potrebnej skladby a počtu jeho budúcich užívateľov porovnaním so súčasným stavom poskytovaných služieb reálne určíme požiadavky na rozvoj služieb. Komunitný plán zahŕňa konkrétne opatrenia vrátane stanovenia podmienok na ich realizáciu, zodpovednosti, termínu realizácie i finančného zabezpečenia.

Snažili sme sa, aby všetky navrhnuté ciele a aktivity (úlohy) boli reálne, účelné a efektívne. Aj v zmysle udržateľného rozvoja sociálnych služieb bude pri zavádzaní komunitného plánu do praxe nevyhnutný pravidelný monitoring plnenia konkrétnych úloh a opatrení, rovnako aj jeho priebežná aktualizácia a vyhodnocovanie spätnej väzby od občanov a užívateľov sociálnych služieb. Len tak budú v súlade s neustále rýchle sa meniacimi potrebami obyvateľov.

Čiže úplne na záver môžeme konštatovať, že Komunitný plán sociálnych služieb mesta Vranov nad Topľou je strategickým dokumentom záväzným najmä pre samosprávu mesta. Práve tá musí byť základom jeho plnenia a realizácie, kontroly, monitoringu a vyhodnocovania. Komunitný plán nie je dokumentom uzavretým, ale naopak je otvorený, pripravený na priebežné dopĺňanie a aktualizáciu.

ZDROJE

1. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, KS ŠÚSR v Prešove 2001
2. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, KS ŠÚSR v Prešove 2011
3. Sociálna poisťovňa, pobočka Vranov nad Topľou
4. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou
5. MPSVaR SR - Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020
6. Akčný plán rozvoja okresu Vranov nad Topľou
7. Program rozvoja mesta Vranov nad Topľou na roky 2015 – 2020
8. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na roky 2014 - 2020
9. Komunitný plán sociálnych služieb okresu Vranov n. T. na roky 2014 – 2018
10. Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

PRÍLOHY

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu v meste Vranov nad Topľou

1. METODIKA DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Prieskum o sociálnych službách v meste Vranov nad Topľou realizoval Mestský úrad vo Vranove nad Topľou, oddelenie organizačné a sociálnych služieb formou dotazníkov.

Dotazníky boli k dispozícii v tlačenej forme v kancelárii prvého kontaktu na mestskom úrade a zároveň dotazníkový prieskum uskutočňovali v domácnostiach občanov.

Distribúovaných bolo spolu 1000 dotazníkov, vyplnených a vrátených na mestský úrad bolo 321 dotazníkov, čo je 32,10 % návratnosť.

Dotazník mal štyri časti:

- A) Informovanosť o sociálnych službách
- B) Služby v sociálnej oblasti
- C) Plánovanie sociálnych služieb
- D) Základné údaje o respondentovi

2. VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

A) Informovanosť o sociálnych službách

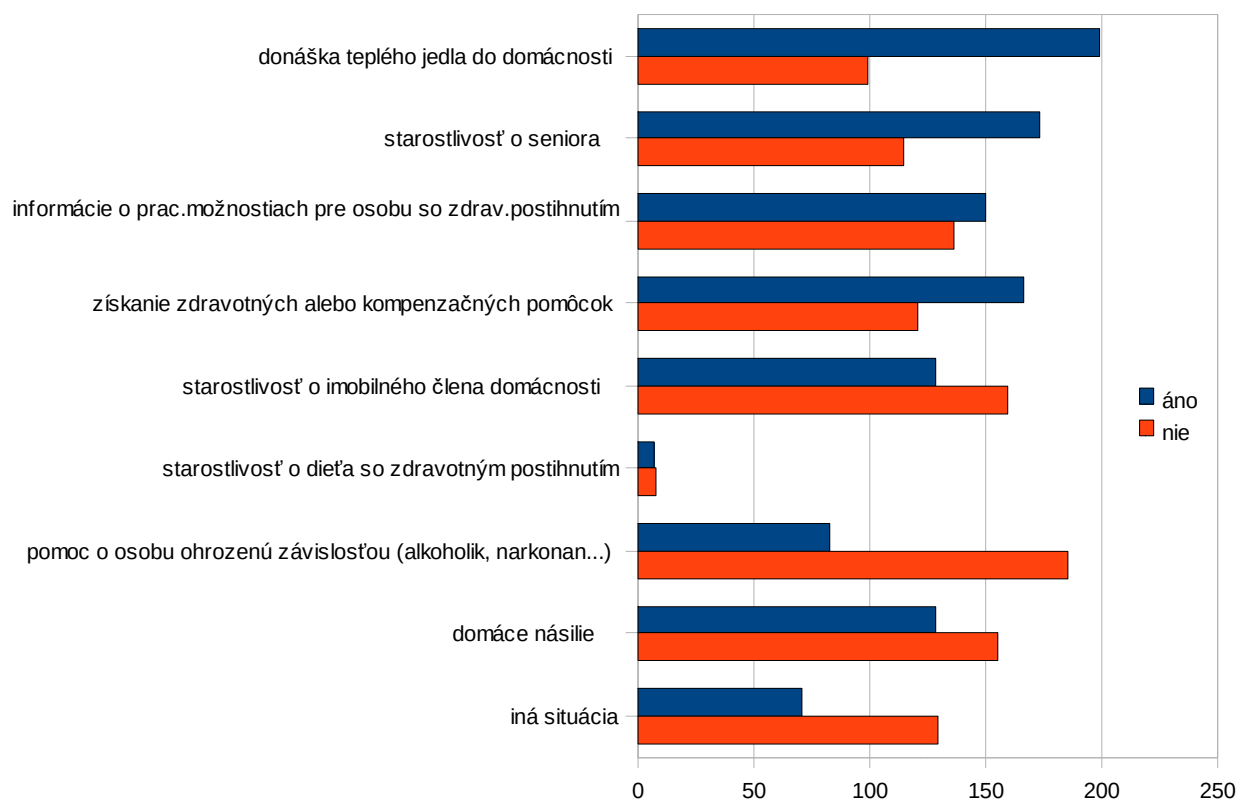
1. Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb v meste?

	Počet	Percentuálny podiel
obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol	98	30,5
kontaktujem organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú	120	37,4
vyhľadám pomoc u priateľov, v rodine	63	19,6
získam informácie z internetu	77	24,0
opýtam sa na úradoch	135	42,1
iné zdroje	3	0,9
neviem, doteraz som sa s takou situáciou nestretol	15	4,7

Respondenti sa najčastejšie obracajú pri riešení sociálnych služieb v 42,1 % na príslušné úrady a 37,4 % priamo na organizácie, ktoré služby potrebujú.

2. Viete, kam sa obrátiť o pomoc v prípade, že by ste je potrebovali?

	áno	nie
donáška teplého jedla do domácnosti	199	99
starostlivosť o seniora	173	115
informácie o prac. možnostiach pre osobu so zdrav. postihnutím	150	136
získanie zdravotných alebo kompenzačných pomôcok	166	121
starostlivosť o imobilného člena domácnosti	128	159
starostlivosť o dieťa so zdravotným postihnutím	7	8
pomoc o osobu ohrozenú závislosťou (alkoholik, narkoman...)	83	185
domáce násilie	128	155
iná situácia	71	129

3. Viete o tom, že na Mestskom úrade vo Vranove nad Topľou, je centrum sociálneho poradenstva, kde môžete získať poradenstvo a pomoc v sociálnej oblasti? Využili ste už tieto služby?

	Počet	Percentuálny podiel
áno, viem o tom a využil som tieto služby	53	16,5
áno, viem o tom, ale služby som zatiaľ nevyužil/a	139	43,3
nie, nevedel/a som o tom	129	40,2

Z celkového počtu opýtaných až 59,8% respondentov má vedomosť o sociálnom poradenstve na MsÚ a 16,5% občanov služby sociálneho poradenstva využilo.

4. Ako by ste postupovali v prípade trvalého zdravotného postihnutia (dlhodobej choroby, staroby so stratou sebestačnosti a pod.) člena Vašej rodiny?

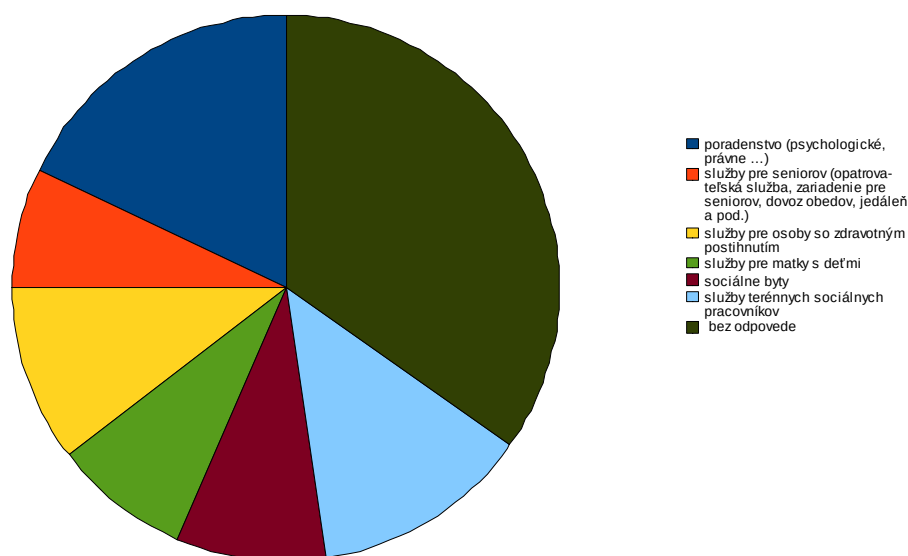
	Počet	Percentuálny podiel
snažil/a by som sa zaistiť starostlivosť sám/sama, príp. využiť pomoc blízkych ľudí	110	34,3
využil/a by som služby poskytované v domácom prostredí (opatrovateľská služba, osobný asistent ...)	100	31,1
spoločne/soľahla by som sa na pomoc inštitúcií, ktoré by mohli zaistiť trvalú starostlivosť (zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb, domov opatrovateľskej služby a pod)	92	28,7
iné	2	0,6
neviem	17	5,3

Občania by na prvom mieste riešili problém svojpomocne a na druhom mieste uprednostňujú sociálnu službu v domácom prostredí.

B) Služby v sociálnej oblasti

1. Prosíme, označte všetky služby, ktoré v súčasnej dobe užívate Vy osobne alebo Vám blízka osoba

	Počet	Percentuálny podiel
poradenstvo (psychologické, právne ...)	73	22,8
služby pre seniorov (opatrovateľská služba, zariadenie pre seniorov, dovoz obedov, jedáleň a pod.)	29	9
služby pre osoby so zdravotným postihnutím	43	13,4
služby pre matky s deťmi	33	10,3
sociálne byty	36	11,2
služby terénnych sociálnych pracovníkov	53	16,5
bez odpovede	142	44,2

2. Zo služieb, ktoré ste označili v predchádzajúcej otázke vyberte jednu, ktorú považujete za najdôležitejšiu a napíšte, ako ste s ňou spokojný/a:

	Počet	Percentuálny podiel
som veľmi spokojný/a	58	18,1
som spokojný/á	71	22,1
som nespokojný/á	14	4,4
som veľmi nespokojný/á	9	2,8
neviem/bez odpovede	125	38,9

3. Kto využíva danú službu?

	Počet	Percentuálny podiel
senior	31	9,7
dieťa so zdravotným postihnutím	18	5,6
osoba so zdravotným postihnutím	41	12,8
dlhodobo choré dieťa	3	1
dlhodobo chorý dospelý	19	5,9
osoba ohrozená závislosťou	3	1
človek v nepriaznivej životnej situácii (strata bývania, domáce násilie a pod.)	42	13,1
nezamestnaný/á	54	16,8
neviem/bez odpovede	111	34,6

4. Ak sa Vaša rodina o niekoho dlhodobo stará, čo by Vám najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu starostlivosti?

	Počet	Percentuálny podiel
poradenstvo	48	15
susedská výpomoc	9	2,8
pomoc dobrovoľníkov - neplatená forma	38	11,8
pomoc kvalifikovanej opatrovateľky, asistenta (platená forma)	54	16,8
zaistenie krátkodobých pobytov mimo rodinu pre danú osobu	39	12,1
nič nepotrebujem, rodina sa postará o zaistenie starostlivosti vez väčších problémov	27	8,4
peniaze	116	36,1
neviem/bez odpovede	63	19,6

Rodiny, v ktorých sa dlhodobo starajú o rodinného príslušníka by najviac potrebovali finančné prostriedky, pomoc opatrovateľky a rôzne druhy poradenstva.

C) Plánovanie sociálnych služieb

1. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti (do 5 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?

	Počet	Percentuálny podiel
áno, sám pre seba	48	15
áno, pre svojich blízkych	73	22,7
nie, neuvažujem o tom	86	26,8
už niektorú sociálnu službu využívam	22	6,9
neviem, bez odpovede	89	27,7

2. O ktorú zo sociálnych služieb by ste mali záujem?

	Počet	Percentuálny podiel
opatrovateľská služba	71	22,1
nízkoprahové denné centrum	25	7,8
zariadenie pre seniorov	48	15
núdzové bývanie	23	7,2
zariadenie opatrovateľskej služby (DOS)	31	9,7
jedáleň	48	15
útulok	31	9,7
prepravná služba	13	4
denný stacionár	23	7,2
denné centrum	19	6
neviem/bez odpovede	120	37,4

Respondenti prejavili záujem o opatrovateľskú službu v domácnosti v rozsahu 22,1% čo je najväčší podiel z opýtaných, 15% opýtaných by využilo služby zariadenia pre seniorov a jedálne, takmer 10% opýtaných sa zaujíma o dom s opatrovateľskou službou a útulok, o núdzové bývanie a denný stacionár sa zaujíma 7,2%, 6% opýtaných občanov by využívalo služby denného centra a prepravnú službu 4%.

3. Ktoré z nasledujúcich sociálnych skupín obyvateľov mesta si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti?

	Počet	Percentuálny podiel
rodiny s malými deťmi	135	42,1
rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím	133	41,4
deti a mládež	95	29,6
seniori	60	18,7
osoby so zdravotným postihnutím	110	34,3
dlhodobo chorí	63	19,6
osoby ohrozené závislosťou (alkohol, drogy...)	37	11,5
občania v prechodnej sociálnej kríze	85	26,5
neprispôsobiví občania	25	7,8
nezamestnaní	82	25,5
etnické menšiny	34	10,6

Podľa dotazníkového prieskumu najväčšia pozornosť by mala byť venovaná rodinám s deťmi, osobám so zdravotným postihnutím, občanom v prechodnej kríze, dlhodobo chorým, seniorom.

4. Na ktoré oblasti sociálnej pomoci by sa malo mesto v budúcnosti viac zamerať?

	Počet	Percentuálny podiel
opatrovateľská služba v domácnostiach	70	21,8
zariadenie pre seniorov	60	18,7
zastupovanie na úradoch (napr. tlmočník posunkovej reči)	43	13,4
jedáleň	44	13,7
dom s opatrovateľskou službou	38	11,8
útulok	41	12,8
nízkoprahové denné centrum	26	8,1
bezbariérové byty	45	14
núdzové bývanie	45	14
denné centrum	36	11,2
denný stacionár	31	9,7
riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím	95	29,6
starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou	37	11,5
prepravná služba	9	2,8
terénnu sociálnu prácu	70	21,8
poradenstvo	29	9
odľahčovací služba	20	6,2
neviem/bez odpovede	22	6,9

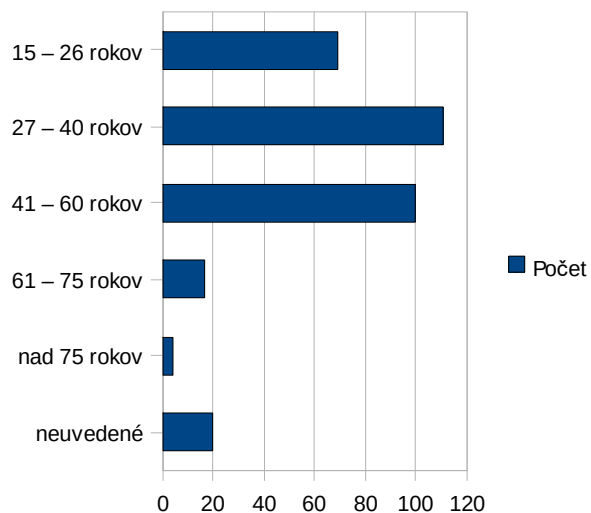
Na základe dotazníkového prieskumu požiadavka na riešenie seniorov a zdravotne postihnutých občanov je prostredníctvom opatrovateľskej služby, umiestnením v DOS alebo v zariadení pre seniorov.

D) Základné údaje o respondentoch**1. Pohlavie**

Pohlavie	Počet	Percentuálny podiel
muž	118	36,8
žena	190	59,5
neuveďené	13	4,0

2. Vek

Vek	Počet	Percentuálny podiel
15 – 26 rokov	69	21,5
27 – 40 rokov	111	34,6
41 – 60 rokov	100	31,2
61 – 75 rokov	17	5,3
nad 75 rokov	4	1,2
neuveďené	20	6,2

3. Vzdelanie

Vzdelanie	Počet	Percentuálny podiel
základné	48	15,0
SOU bez maturity	58	18,1
SOU s maturitou	32	10,0
SŠ	92	28,7
VŠ 1. stupňa	35	11,0
VŠ 2. stupňa	33	10,3
bez vzdelania	13	4,0
neuvedené	10	3,1

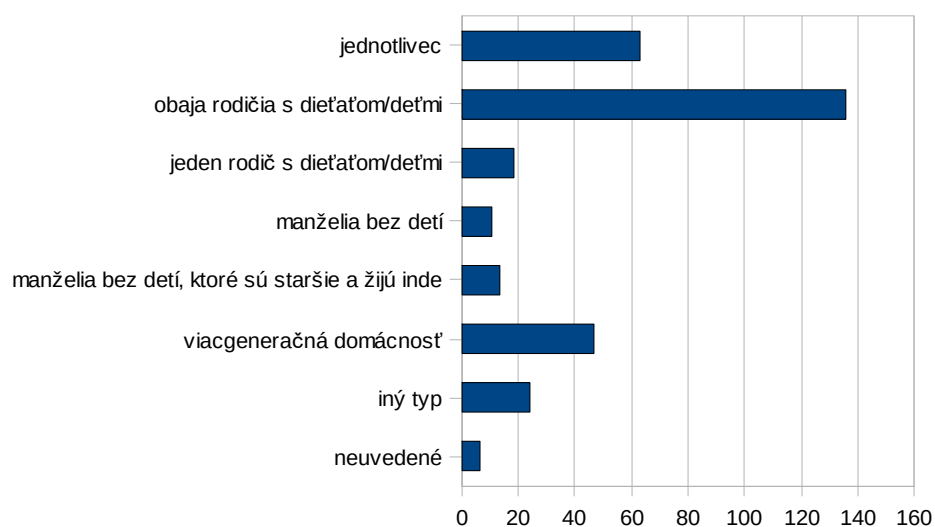
Z 321 respondentov uviedlo svoje vzdelanie 311, desať respondentov tento údaj neuviedlo. O prieskum prejavili záujem najmä stredoškolsky vzdelaní obyvatelia.

4. Rodinný stav

Rodinný stav	Počet	Percentuálny podiel
slobodný/á	90	28,0
ženatý/vydatá	175	54,5
rozvedený/á	20	6,2
vdovec/vdova	23	4,9
neuvedené	13	4,0

5. Zloženie domácností respondentov

Domácnosť	Počet	Percentuálny podiel
jednotlivec	63	19,6
obaja rodičia s dieťaťom/deťmi	136	42,4
jeden rodič s dieťaťom/deťmi	19	6,0
manželia bez detí	11	3,4
manželia bez detí, ktoré sú staršie a žijú inde	14	4,4
viacgeneračná domácnosť	47	14,6
iný typ	24	7,5
neuvedené	7	2,2

6. Počet detí

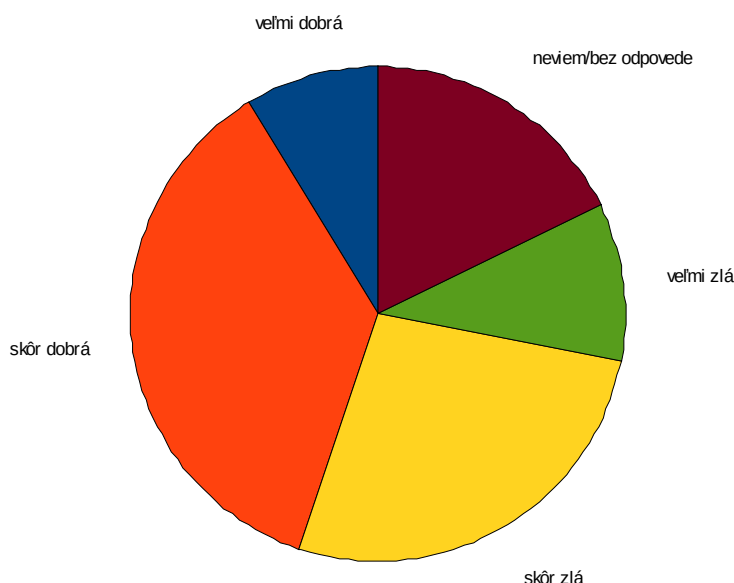
Počet detí	Počet	Percentuálny podiel
bez detí	94	29,3
1 – 2 deti	107	33,3
3 - 4 deti	69	21,5
5 a viac detí	15	4,7
neuvedené	36	11,2

7. Národnosť

Národnosť	Počet	Percentuálny podiel
slovenská	282	87,9
česká	2	0,3
maďarská	1	0,3
rómska	31	9,7
rusínska	-	-
ukrajinská	1	0,3
iná	-	-
neuvedené	4	1,2

8. Životná úroveň respondentov

Životná úroveň	Počet	Percentuálny podiel
veľmi dobrá	28	8,7
skôr dobrá	116	36,1
skôr zlá	87	27,1
veľmi zlá	33	0,10
neviem/bez odpovede	57	17,7

Na základe dotazníkového prieskumu vyplynulo, že prijímatelia sociálnych služieb majú záujem o riešenie sociálnych služieb nasledovne – z celkového počtu oslovených občanov uviedlo: 22,1 % opatrovateľská služba v domácnosti, 15 % zariadenie pre seniorov, 15 % služby jedálne, 9,7 % DOS a útulok, 7,2 % denný stacionár, služby denného centra požaduje 6 % opýtaných. Tieto výsledky dotazníkového prieskumu sú podkladom na návrh riešenia z hľadiska požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb.

Z vykonanej analýzy vyplynulo, že za najsilnejšie stránky sociálnych služieb sa považuje najmä adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb a vytvoriť podmienky pre zotrvanie v prirodzenom sociálnom prostredí.

Za najslabšie stránky sociálnych služieb sa na základe analýzy považuje najmä nedostatočná kapacita pobytových služieb. Regionálna nerovnomernosť siete zariadení sociálnych služieb a niektorých druhov služieb, ktoré zriaďujú iné inštitúcie.

Medzi príležitosti v oblasti sociálnych služieb je cielenie opatrení podľa miestnych potrieb a rozvoj riešenia miestnych problémov, možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, systematické prehĺbovanie kvalifikácie zamestnancov v sociálnych službách a štandardy kvality.

Nepostačujúca potreba kapacít zariadení sociálnych služieb je objektívnym dôsledkom demografického vývoja – nárast občanov v dôchodkovom veku a nepriaznivého zdravotného stavu obyvateľov, najmä vyšších vekových kategórií a existencie kombinovaných ťažkých zdravotných postihnutí u mladšej generácie.

V štruktúre žiadateľov na poskytovanie starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb sú zastúpení čakatelia na poskytovanie sociálnej starostlivosti v zariadení pre seniorov a v dome s opatrovateľskou službou. Ide o občanov, ktorí spĺňajú podmienky na poskytovanie starostlivosti v zariadení sociálnych služieb, ale z dôvodu nedostatku voľných kapacít zariadení sú na zoznamoch čakať na umiestnenie.

Ako vyplýva z analýzy, nedostatkové sú najmä pobytové zariadenia pre seniorov a DOS. Vzhľadom na ekonomickú situáciu obyvateľstva a nemožnosť vlastným pričinením si nadobudnúť bývanie, narastá počet občanov bez prístrešia, ktorým bude nevyhnutné poskytnúť pomoc formou sociálnych služieb.

V sieti sociálnych zariadení, neverejných poskytovateľov chýbajú špecializované zariadenia pre občanov s duševnými poruchami a poruchami správania, pre osoby s rôznymi druhmi závislosti, tiež špecializované zariadenia pre občanov s vybraným druhom zdravotného postihnutia. Chýbajú služby pre rodiny a to tie, ktoré poskytujú starostlivosť formou týždenného pobytu.

Na základe vyššie uvedených slabých, silných stránok, príležitosti, ohrození a disparít v oblasti sociálnych služieb a na základe zriaďovateľských pôsobností v zmysle zákona o sociálnych službách boli navrhnuté ciele rozvoja sociálnych služieb v meste Vranov nad Topľou.